

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ

Hayat Sanatı

A L İ
R A M A Z A N
D İ N Ç

2 0 2 4 İ S T A N B U L

Aranan Kimlik

ALİ
RAMAZAN
DİNÇ

MAVİ YAYINCILIK

ISBN: 978-605-9899-41-3

Yayıncı Sertifika No: 13757

Genel Yayın Yönetmeni: Hasan Taha DİNÇ

Yazı İşleri Müdürü: Hasan HAFİF

Dipnotlar: İdris KOCABAŞ - Büşra H. BİÇGEL

Tasarım: Ali BIYIKLI

© **ABY MEDYA GRUP**

İkinci Baskı İstanbul, 2024

Baskı ve Cilt: Step Ajans Matbaacılık

Göztepe Mah. Bosna Cad. No: 11

Bağcılar – İSTANBUL

Tel: 0212 446 88 46

Matbaa Sertifika No: 45522

Yazışma Adresi:

Dervişali Mah. Uçbey Sk. No: 7/2

Edirnekapı-Fatih-İSTANBUL

Tel: +90 212 635 83 95 – 96

e-mail: info@maviyayincilik.com

©Bu kitabın yayım hakları saklıdır. Yayıncıdan izin alınmadan kısmen veya tamamen çoğaltılamaz veya yayımlanamaz.

İçindekiler

Müellif Hakkında	4
Takdim	6
Kur'ân.....	9
Asr Sûresi	14
Vatan	20
Akıl.....	22
Strateji.....	27
İnsana Yatırım.....	29
Ehemmi Mühimme Tercîh Edelim	33
Şuurlu Tercih.....	36
Liyâkat.....	38
Başarı	41
Enerji	47
Hayat	49
Tıb'da Devrim	55
Gıdâ.....	60
Kardeşliğin Kimliği	63
Dünyâda İslâm.....	66
Gâlibiyet İmandadır	70
Cihad	72
İslâm Birliği.....	75
Uluslararası İlişkiler	78
Ülke Savunması.....	85
Uzlaşma	90
Kalkınmanın Esasları.....	92

Müellif Hakkında

Nüfus kayıtlarına göre Ali Ramazan Efendi, 01.04.1957 yılında Kayseri'nin Yahyalı ilçesinde dünyaya gelmiştir. İlköğrenimini Yahyalı'da, orta ve lise öğrenimini Kayseri İmam-Hatip Lisesi'nde, lisans öğrenimini ise Erciyes Üniversitesi İlahiyat Fakültesi'nde (İslâm Enstitüsü) tamamlamıştır. Öğrencilik yıllarında özel hocalardan Arapça derslerinin yanı sıra fıkıh, hadis, tefsir dersleri de almış olan Ali Ramazan Efendi, küçük yaşlardan itibaren Mahmûd Sâmî Ramazanoğlu'nun (k.s) özel ilgi ve alâkasına muhatap olmuştur. Kısa bir süre Van Erciş'te Diyanet İşleri Başkanlığı bünyesinde vaizlik yapmıştır. Yurt içinde ve yurt dışında birçok konferanslar vermiş, inceleme ve araştırma maksadıyla Avrupa ve Afrika ülkeleriyle beraber Türk Cumhuriyetlerine gitmiştir.

1988 yılında Ankara'da Safa Vakfı'nın **kuruluşuna öncülük yapan Ali Ramazan Efendi**, 1993 yılında Yenidünya Dergisi'ni, 1995 yılında Mavi Yayıncılığı, 2007 yılında Verenel Derneği ve Seyr Fm'i kurmuştur. 2010 yılından itibaren İstanbul Elif Efendi Dergâhı'nda tasavvufun, Kur'ân ve sünnet bağlamında anlaşılabilmesi için faaliyetler yürütürken, bir yandan da

Dini İlimler ve Değerler Araştırma Merkezi (DİDAR), Ehl-i Sünnet Âlimler Birliği (ESAM), Genç Safa, Yediülya Web Sitesi, Özel Safa Okulları, Özel Safa Kelebek Anaokulu ve Kreşleri, Cahit Zarifoğlu Bilgi ve Hikmet Evi, Seyr Tv gibi kuruluşlara öncülük etmeye devam etmektedir. Ali Ramazan Efendi'nin, Manevî Yolun Esasları, Kemâlât, Kemâle Dair Sohbetler, Manevî Yolculuk Seyr u Sülûk, Yansımalar, Gönül Beytul-lahtır, Hakkı Seven Âşıklar, Gönül Neşvesi, Gönül Gözüyle Hac ve Umre isimlerinde basılmış kitapları ve Yenidünya Dergisi'nde üç yüz elliye yakın yayımlanmış makaleleri bulunmaktadır.

Tasavvufu, **“Kulun vakit içinde, o vakte en uygun şeyle başbaşa olması...”** şeklinde anlamış, günümüz insanlarına en öncelikli olan şeyin akîde eğitimi olduğunu belirtmiş; takvâyı **“îmandan îslâm'a, îslâm'dan ihsâna yükseliş”** olarak tanımlamıştır. Kafalar arınmadıkça kalplerin durulmayacağını, kalpler durulmadıkça da salih bir toplum oluşmayacağını ifâde etmiş ve bu münâsebetle de dâimâ ilkeli bir çalışma sergilemiştir.

Ali Ramazan Efendi'nin, Hacı Hasan Efendi'den aldığı Nakşibendiyye ve Kâdiriyye icazetlerinin yanı sıra Sayın Muhammed Fadıl Geylânî'den biri “Kâdiriyye İcazeti” diğeri de “İlmiyye İcazeti” olmak üzere iki adet icazetnamesi daha bulunmaktadır. Makalelerinde Hacı Hasan Efendi (ks) tarafından kendisine verilen ve “sancaktar” anlamına gelen, **“Alemdâr”** mahlasını kullanan Ali Ramazan Efendi, irşad faaliyetlerine devam etmektedir.

Zât-ı âlilerine bu güzel gayretlerinden dolayı şükranlarımızı arz ederken, daha verimli çalışmalar için uzun ömürler vermesini Rabbimiz Teâlâ'dan niyâz ederiz.

Takdim

Kaleme alınan bu eser, bir derdin ve bir sevdânın sesidir. Kaybolan değerler, yitik hayâller, geçen ömürler, unutulmuş hasletler, gerçekleşen pişmanlıklar karşısında bir uyarı ve bir hatırlatma çabasıdır. Eserde ortaya konan ana fikir, kulluk vazîfesi olarak dikkat çekmektedir. Müellif Müslüman kimliğini arzulanan ve özlenen bir değer olarak tanımlamaktadır. Bu kimliğin temel esas ve ölçütlerinin ise Kur'ân ve sünnet çizgisiyle temellendirildiğine dikkat çekmektedir. Kur'ân ve sünnet bütünlüğüne vurgu yapan müellif, eserinde anlam haritamızın farkında olmaya, evrensel değerlerimize sâhip çıkmaya ve Allâh'ın rızâsına ermeye bizleri dâvet etmektedir. Eserde hayata bir bütün olarak bakış, hayatın seyrini muhasebe ve otokontrol bilinciyle gerçekleştirme azmi dikkati çekmektedir. Eserde bahsedilen aranan kimlik, asr-ı saadet toplumunun hassâsiyetine bürünmektir. Eserde müellif bizleri Kur'ân-ı Kerîm'in ışığında, vahyin aydınlığında, ilâhî kelâmın sıcaklığında İslâm'ın sesine kulak vermeye, Rabbimizin dâvetine icabet etmeye çağırılmaktadır. Yaşayan Kur'ân olarak Resûlullâh

(sav)'in, insanlık için yegâne üsve-i hasene oluşuna işârette bulunulmaktadır. Peygamber Efendimizin oluşturduğu asr-ı saadet toplumu model cemiyet olarak takdîm edilmektedir. Nebevî ahlâkı, sünnetin berraklığını, aklın işlevselliğini ve içsel gelişimin dinamiklerini idrâk etmeye yüksek sesle bir çağrı yapılmaktadır.

Ülkemizin kanâat önderlerinden biri olarak Ali Ramazan Dinç Efendi bizlere âile hayatından ticâret hayatına, bireysel ahlâktan toplumsal ahlâka, yerel kimliklerden evrensel ölçütlere, dünden yarına, tefekkürden tezekküre, akıldan gönle çok yönlü bir bakış açısı bilinci kazandırmaktadır. Üreten, düşünen, ibret alan, edepli davranan, seven ve sevilen, güvenen ve güvenilen, arayan ve soran, düşünen ve idrâk eden bir kimlik kazanmaya çağrı yapmaktadır. Yaşanan en önemli sorunun insanlık krizi olduğuna, eksikliği hissedilen en büyük yoksulluğun insan-ı kâmil kalitesi olduğuna işâret etmektedir. Erdemli toplum oluşturmanın, kardeşlik atmosferine bürünmenin, ümmet şuuruna ermenin, kalkınan ve gelişen bir cemiyet dokusuna kavuşmanın, sorumluluklarımızla haklarımızın farkında olmanın bir çözümlemesini yapmaktadır.

Her güzel eser yegâne Kitab'ın anlaşılması için okunur. Bu eser de ilâhî vahyi anlamamıza katkı sağlayan samîmî bir çalışmanın semeresidir. Okundukça istifâde edilecek bir eserdir. Gönülden dile, dilden kaleme, satırlardan sadırlara aktarılan bu çalışma, erdemli neslin teşekkülünde önemli bir köşe taşı olacak bir eserdir.

Prof. Dr. Kadir ÖZKÖSE

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

Kur'ân

Kur'ân-ı Kerîm'i hatmeden birine Efendimiz (sav) "**hani gözyaşı?**" buyurur. Ashâbına okuttuğu aşr-ı şerifte "**Her ümmetten bir şâhit getirdiğimiz ve seni de onların üzerine bir şâhit yaptığımız zaman, bakalım onların hâli nice olacak!**"¹ âyetinde gözlerinden inci tâneleri gibi yaşlar akmıştır. Mânâsını bilmediği halde ağlayanlar, Kur'ân'ın ilâhî hitab olduğundandır. "**Ağlayarak yüz üstü yere kapanırlar.**"² "**Allâh'ın âyetleri okunduğunda ağlayarak secdeye kapanırlar.**"³

Abdurrahman İbnu's-Sâib anlatıyor: "Sa'd İbnu Ebi Vakkas yanımıza geldi. Gözü kapanmış idi. Kendisine selâm verdim, "*Sen kimsin?*" dedi. Kendimi tanıttım. Bunun üzerine dedi ki: "*Kardeşim oğluna merhaba! Duydum ki senin Kur'ân okumaya güzel sesin varmış. Ben Resûlullah aleyhis-salâtu vesselâm'ı dinledim. Demişti ki: "Şu Kur'ân hüznülü olarak nâzil oldu, öyleyse onu okuyunca ağlayın. Eğer ağ-*

1 Nisa, 4/41.

2 İsrâ, 17/109.

3 Meryem, 20/58.

layamazsanız ağlamaya çalışın ve onu güzel okuyun. Onu güzel okumaya gayret etmeyen bizden değildir.”⁴

Allah Kur’ân’ın müslümanlara okunduğu zaman kalplerinin titrediğini, îmanlarının arttığını ifâde eder. **“Mü’minler ancak onlardır ki; Allah anıldığı zaman kalpleri ürperir, Allâh’ın âyetleri kendilerine okunduğu zaman îmanları artar ve Rabblarına tevekkül ederler.”⁵ “Eğer Kur’ân bir dağa indirilseydi dağ Allâh’ın korkusundan baş eğmiş parça parça olmuş olacaktı.”⁶**

“Îmân edenlerin Allâh’ı anma ve O’ndan inen Kur’ân sebebiyle kalplerinin ürpermesi zamânı daha gelmedi mi? Onlar daha önce kendilerine kitap verilenler gibi olmasınlar. Onların üzerinden uzun zaman geçti de kalpleri katılaştı. Onlardan birçoğu yoldan çıkmış kimselerdir.”⁷

“Uzun zaman geçmesi” ile “kalplerinin katılaşması” arasında şöyle bağlar kurmuşlardır:

- a) Peygamberleriyle kendi aralarındaki süre uzadı.
- b) Dünyâyâ düşkünlük gösterdiler, Allâh’ın buyruklarından yüz çevirdiler.
- c) Sonu gelmez hülyâlar peşine düştüler.
- d) Daha önceki peygamberler ile Hz. Muhammed arasındaki süre uzadı, böylece kalpleri katılaştı.

Bir gencin renginin sararıp bedeninin zayıfladığını gören hocasıyla geçen muhavereyi şu şekilde anlatırdı üstâzımız:

---

4 Kütüb-i Sitte, Namaz, 6348.

5 Enfâl, 8/2.

6 Haşr, 59/21.

7 Hadîd, 57/16.

Genç, her gün Kur'ân'ı hatmeder. Hocası, “*evlâdım bu gece sen Kur'ân'ı, karşında ben varmışım gibi oku*” der. Sabah huzûra geldiğinde, “*efendim, bu gece Kur'ân'ı ancak yarısına kadar okuyabildim.*” Hocası, “*bu gece de Efendimiz'e (sav) okuyor gibi oku*” der. Talebe Nebîler Serveri'nin huzûrunda olduğu düşüncesiyle o gece Kur'ân'ın ancak dörtte birini okuyabildiğini söyler. Hocası, “*bugün de Cebrâil'in Efendimiz'e (sallallâhu aleyhi vesellem) tebliğ ettiği anda dinliyor gibi oku!*” der. Talebesi ertesi gün “*üstâdım, bugün ancak bir sûre okuyabildim*” der. Üstâdı, “*evlâdım şimdi de onu Yüce Rabbimiz'in huzûrunda okuyor gibi oku*” der. Talebe ertesi gün gözyaşları içinde üstâdına gelir ve şöyle der: “*Hocam, Fâtîha'dan başladım ilk âyetleri okudum; ama 'ÿyyâke na'bu-du' demeye bir türlü dilim varmadı. Çünkü 'Sâdece sana kulluk yaparım!' diyemedim.*”

“Kırâat”, “Tilâvet”, “Tertîl” Kur'ân-ı Kerîm'i okumada önemlidir. Kırâat, okuduğunun mânâsını anlamaktır. Tilâvet de mânâsını kavramaktır. Tertîl ise, her harfin nazmının ve mânâsının hakkını vermektir. Râğıp el-İsfahânî, “*Kur'ân'ı tilâvet etmek; onun içindeki emir ve nehiylere, teşvik ve korkutmalara imtisâl etmek ve Allâh'ın nâzil olan kitaplarına uymak, onları tâkîb etmektir.*” der.

Kur'ân'da Okuma 3 Şekilde Olur

1-Tilâvet, dilin okuması: “De ki, «Eğer Allah dileseydi ben onu size okumazdım. O da onu hiçbir şekilde size bildirmezdi. Bilirsiniz ki, ben sizin içinizde bundan önce yıllarca bulundum. Siz hâlâ aklınızı başınıza toplamayacak mısınız?»⁸

---

8 Yûnus, 10/16.

2-Kıraat, aklın okuması: **“Yaratan Rabbinin adıyla oku!”**⁹

3-Tertil, gönlün okuması: **“Ey peygamberlik elbisesine bürünmüş olan, gecenin bir bölümünde kalk. Onun yarısı veya ondan biraz eksilt veya onun üzerine ekle ve Kur’ân’ı tertîl üzere oku.”**¹⁰

Kur’ân’ı anlamakla ilgili; “Tefekkür”, “Tedebbür”, “Tezekkür” olmak üzere yine üç kavram çok önemlidir.

Tefekküre büyük değer veren sahabenin ileri gelenleri, Kur’ân’ı dâimâ düşünme düşünme, yavaş yavaş okumuş ve ezberlemişlerdir. Abdullah b. Ömer (ra), Bakara sûresini 8 yılda ezberlemiştir. İbn Ömer (r. Anhümâ), hâfızası güçlü bir zâttır. İsteseydi, bu sûreyi kısa zamanda ezberlerdi. Ne var ki o, okuduğu her şeyi düşünerek ve anlayarak okuyan biridir.

“Bu Kur’ân mübârek bir kitaptır. Biz onu sana indirdik ki âyetlerini düşünsünler ve akl-ı selîm sâhipleri ibret alsınlar.”¹¹ **“Kur’ân’ı düşünmüyorlar mı? Yoksa onların kalplerinde kilit mi var?”**¹² **“Onlar Kur’ân’ı hâlâ düşünmüyorlar mı?”**¹³ **“Biz onu düşünüp anlayasınız diye Arapça bir Kur’ân olarak indirdik.”**¹⁴

Kur’ân’ın indiriliş gâyesi, anlayıp düşünmeden sâdece okunması değil, aksine mânâsının düşünülüp anlaşılmasıdır.

---

9 Alak, 96/1.

10 Müzzemmil, 73/1-4.

11 Sâd, 38/29.

12 Muhammed, 47/24.

13 Mü’minûn, 23/68.

14 Zuhuf, 43/3.

Şu üç şey tefekkürü olgunlaştırır:

1. Kur'ân üzerinde düşünmek,
2. Dünyâ emelini bırakıp âhîret ameline sarılmak,
3. Kalb ve kafayı karıştıran şeylerden uzak durmak.

Tedebbür, bir kelimenin kökenine inerek hakîkatin araştırılmasıdır. Kur'ân'ın tedebbür edilmesi ile, onu tertîl ile okumanın ve hayâta geçirmenin arasında bir yakınlık vardır. Kur'ân'dan dersler çıkartarak hayâtın sorunlarını Kur'ân'a arz edip tedbir almaktır. **“Yâhud buna biraz ekle. Kur'ân'ı ağır ağır, tâne tâne oku.”**¹⁵

Tezekkür: “Zikr” kökünden tefa'ul kalıbında türetilmiş olan tezekkür kelimesi, unutmamanın zıt anlamlısı, hatırlamak demektir. Zikrolunan şeyin bilinen sûretinin kalpte vücut bulmasıdır. **“O (Kur'ân) korunanlar için bir öğüttür.”**¹⁶

- 1- Kur'ân okuyalım,
- 2 - Okuduğumuzla âmil olalım, amel edelim,
- 3 - Hikmetiyle kâmil olalım.

Sa'd ibn Hişâm'ın Âişe annemize *“Resûlullâh'ın ahlâkı nasıldı?”* sorusuna **“Kur'ân'dı”**¹⁷ cevâbı, hayâtımızın her alanını kapsamalıdır.

---

15 Müzzemmil, 73/4.

16 Hâkka, 69/48.

17 Müslim, Müsâfirîn 139. Ayrıca bk. Nesâî, Kıyâmü'l-leyl 2.

Asr Sûresi

Kur'ân-ı Kerîm'de Allah Teâlâ şöyle buyuruyor: **“Asra yemîn olsun ki hiç şüphesiz insan hüsrân (zarar)dadır. Ancak inanıp sâlih amel işleyenler, birbirlerine hakkı ve sabırlı olmayı tavsiye edenler bunun dışındadır.”**¹

Asr, bir zaman birimidir. Uzun veya kısa. Kısa olan Belkıs'ın tahtının getirilme hâdisesidir. Cinlerden bir ifrit, *“Sen yerinden kalkmadan ben onu sana getiririm ve şüphesiz ben, buna güç yetirecek güvenilir biriyim.”* dedi. Kitaptan bilgisi olan biri, *“Ben onu, gözünü kapayıp açmadan önce sana getiririm.”* dedi. Süleyman, tahtı yanında yerleşmiş hâlde görünce şöyle dedi: **“Bu, şükür mü yoksa nankörlük mü edeceğim diye beni denemek için, Rabbimin bana bir lütfudur. Kim şükrederse ancak kendisi için şükretmiş olur. Kim de nankörlük ederse (bilsin ki) Rabbim her bakımdan sınırsız zengindir, cömerttir.”**² Lemh, göz açıp yumma kadar bir zaman. **“Buyruğumuz yalnız bir tektir, göz açıp yumma gibidir.”**³ “Kün” ol emri, **“Bir şeyi**

1 Asr, 103/1-3.

2 Neml, 27/39-40.

3 Kamer, 54/50.

dilediğinde O'nun buyruğu, sâdece “ol” demektir, hemen oluverir.”⁴ “**Kün fe yekûn**” ibâresi Kur’ân-ı Kerîm’de Sûre-i Bakara 117, Sûre-i Âl-i İmrân 47 ve 59, Sûre-i En’âm 73, Sûre-i Nahl 40, Sûre-i Meryem 35, Sûre-i Mü’min 68. âyetlerinde geçer. *Tefsîr-i Kebîr* sâhibi Fahreddin-i Râzî Hazretleri “**ol**” emri hakkındaki değişik te’villeri sıralar ve en kuvvetli te’vil olarak şunu kaydeder:

“Cenâb-ı Hakk’ın “ol” demesinden maksat, eşyânın yaratılmasında ilâhî kudretin sür’atle nüfûz ettiğini göstermektir. Bir de bu, Hakk Teâlâ’nın eşyâyı, düşünmeksizin ve denemeksizin yarattığını gösterir.”

Mesva; sonsuzluğu belirtmek için genelde “hulud” “hukb” “hulud” “ebeden” ifâdesi kullanılmıştır. “**Ey Muhammed! Bil ki, Allah’tan başka hiçbir ilâh yoktur. Hem kendi günâhın için, hem de mü’min erkekler ve mü’min kadınlar için Allah’tan bağışlanma dile. Allah, sizin gezip dolaştığınız yeri de duracağınız yeri de bilir.**”⁵

Dehr; Câsiye sûresinde de geçtiği gibi Râğıb’ın açıklamasına göre asıl mânâsı, âlemin var oluşunun başlangıcından son bulmasına kadar bütün süre, yâni zamânın tamâmı demektir. Burada da bu mânâyadır. Bilinmeyen uzun zamanlara da dehr denilir. “Zaman” kelimesi ise bunun aksine olarak az süreye de çok süreye de denir.

Hîn, zamânın az veya çok, sınırlı bir süresine denir. Zamânın tamâmı için kullanılmaz. Vakit gibi zamânın bir parçasına denilir. Buradaki hîn kelimesi, dehrin başlangıcı olan âlemin yaratılışı ile insanın yaratılışı arasında kalan, bunlarla sınırlanan süreyi ifâde eder.

---

4 Yâsîn, 36/82.

5 Muhammed, 47/19.

Dilimizde “**asr**” mutlak zaman ve özellikle içinde bulunan zaman ve “**karn**” (yâni seksen veya yüz senelik bir zaman) mânâlarında yaygın olmuştur. Burada tefsirciler başlıca: İkinci namazı, ikinci vakti, dehr ve zaman, özellikle Muhammed Aleyhisselâm’ın asrı, yâni Resûlullâh’ın gönderildiği zaman, âhir zaman mânâları üzerinde yürümüşlerdir. İbn’ü Cerîr, “dehr, öğle saatlerinden bir saat, ikinci mânâları” hakkındaki rivâyetleri zikrettikten sonra der ki: Bu hususta doğru olan görüş şudur: Rabbimiz Teâlâ asra yemîn etmiştir. Asr, zamânın ismidir, ikindedir, gece ve gündüzdür. Bu ismin içerdiği mânâlardan birini tahsîs etmemiştir. Onun için bu ismin lâzım olduğu her mânâ bu yeminde dâhil olur.

Demek olur ki “**asr**”, çeşitli mânâlara gelen bir müşterek lafız olduğu ve birini tâyinde ipucu bulunmayıp hepsine de yüklenmesi sahih olabileceği cihetle “**asr denilen her şey**” mânâsıyla tümüne hamletmek en doğrusudur.

O halde burada tefsircilerin zikrettikleri mânâlardan her bir yönünü düşünmek gerekir. “*Resûlullâh’ın ashâbından iki kişi birbiriyle karşılaştıklarında biri diğerine Ve’l-Asr Sûresi’ni okumadan, sonra da biri diğerine selâm vermeden ayrılmazlardı.*”⁶ Bizim de asrımızın gidişini ve ömürlerimizin geçişini düşünerek birbirlerimize Hak ve sabır tavsiye etmeye ve Allah Teâlâ’ya tam îmân ile güzel amellere teşvîke ihtiyâcımız pek çoktur.

Kur’ân-ı Kerîm’de Rabbimiz, sabaha, kuşluk vaktine, ikindiye, gündüze, geceye, güneşe ve aya yemîn etmektedir. Zaman ve zamanla alâkalı bu nesnelere yemîn etmek zamânın nîmet olduğunu bildirir.

6 Beyhakî, Şu’abü’l-îmân, XI, 348.

Sevgili Peygamberimiz (sav) **“Hiçbir kul, kıyâmet gününde, ömrünü nerede tükettiğinden, ilmiyle ne gibi işler yaptığından, malını nereden kazanıp nerede harcadığından, vücûdunu nerede yıprattığından sorulmadıkça bulunduğu yerden kıpırdamaz.”**⁷ **“Ecelini altmış yaşına kadar uzattığı kimselerden Cenâb-ı Hakk, her çeşit özür ve bahâneyi kaldırmıştır.”**⁸ İbnu Ömer (ra) anlatıyor: **“Resûlullah (sav) omuzumdan tuttu ve: “Sen dünyâda bir garib veya bir yolcu gibi ol”** buyurdu. İbnu Ömer şöyle diyordu: **“Akşama erdin mi, sabahı bekleme, sabaha erdin mi akşamı bekleme. Sağlıklı olduğun sırada hastalık hâlin için hazırlık yap. Hayatta iken de ölüm için hazırlık yap.”**⁹

Vakti değerlendirme hakkında en tehditkâr âyet-i celîle şudur: **“Küfredenlere gelince, onlara cehennem ateşi vardır. Hüküm verilmez ki ölsünler, kendilerinden biraz azâbı da hafifletilmez, işte Biz, her nankörü böyle cezalandırırız. Ve onlar orada şöyle feryâd ederler: ‘Ey Rabbimiz, bizleri çıkar da yaptıklarımızdan başka yararlı bir iş yapalım.’ (Onlara): ‘Ya size orada düşünecek olanın düşüneceği kadar ömür vermedik mi ki? Hem size Peygamber de geldi. O halde tadın; çünkü zâlimleri kurtaracak yoktur!’”**¹⁰

Asr Sûresinin anlamını bir de Mehmet Akif Ersoy’dan dinleyelim:

*Hâlikın nâmütenâhî adı var, en başı Hakk
Ne büyük şey kul için hakkı tutup kaldırmak!*

7 Tirmizî, Kıyamet 1.

8 Buhârî, Rika, 4; Tirmizî, Da’vât, 113 (3545), Zühd 23 (2332); İbnu Mâce, Zühd 27, (4236).

9 Buhârî, Rikak 2.

10 Fâtır, 35/36-37.

Hani ashâb-ı kiram ayrılalım derlerken,
Mutlaka sûre-i ve'l-asrı okurmuş, bu neden

Çünkü meknun o büyük sûrede âsâr-i felâh
Başta îmân-ı hakîkî geliyor, sonra salâh

Sonra hak, sonra sebat: İşte insanlık
Dördü birleşti mi yoktur sana hüsrân artık

Zamanla İlgili Çok Güzel Sözler Söyler Ehlüllâh.

Ebu Zer (ra) şöyle rivâyet eder: Allâh'ın Resûlü'ne “Hz. İbrâhîm'in (as) sahifelerinde neler vardı?” diye sordum. O şöyle buyurdu: **Tamâmı misâllerden ibâretti.** Akıl sâhibinin dört saati vardır:

1. Bir saat, Rabbi Azze ve Celle'ye münâcaat eder.
2. Bir saat, nefsinin hesâba çeker.
3. Bir saat, Allâh'ın yarattıkları hakkında tefekkür eder.
4. Bir saati de yeme içme ihtiyâcı için boş bırakır.

İmâm-ı Âzam Hazretleri: “Felâketlerin en büyüğü vakti boşa geçirmektir.”

İmâm-ı Şâfiî (rh.a): “Bugün için yaşa, yarın için hayâl kur, dünden öğren.”

İmam Şafiî (ra) şöyle buyuruyor: Ben nice kitaplar okudum, nice sohbetlere katıldım, nice hikmet ehlinden söz duydum, anladım ki bütün bunların özü üçtür:

1. Zaman bir kılıçtır, sen onu kesmezsen o seni keser.
2. Sen Hak ile meşgul olmazsan bâtil seni meşgûl eder.
3. Sakın kendinde bir varlık hissetme.

Ahmed b. Hanbel (rh.a) ilim tahsiline geniş zaman kalsın diye günde bir ceviz büyüklüğü kadar yermiş. Yedi yüz elli bin veya bir milyon hadîs-i şerîfi ezbere bilirmiş.

İbn-i Nefs, zamânı kullanma mevzuunda öylesine titizlik göstermiştir ki, tükenen kalemlerini açmakla vakit kaybetmemek için yazmaya başlarken yanına birçok kalem koyup, tükeneni bırakıp yenisini almıştır.

Şâh-ı Nakşibend (ks): *“Gecelerini uykuyla kısaltma, gündüzlerini günahla karartma.”*

Abdülkâdir Geylânî (ks): *“Dünyâ üç gündür: Dün, bugün, yarın... Dün geçti. Yarının geleceği belli değil. Öyle ise bugünün kıymetini bil.”*

Vatan

Vatan; yüz ölçümü, sınırları, doğası tabiatı, geçimi, ekonomik ve sosyal yapısı belirlenen mekândır. Maddî yönleriyle belirlenen ikamet yeridir. Bu cismimiz için geçerlidir.

Rûhumuz için vatan neresidir? Hicr sûresinin 29. âyetine göre, “**rûhumuzdan ruh üfledik**” buyuruluyor. Ruh arşdan ana karnına, oradan da yeryüzüne inmiştir. Sûfîler buna “hubût gavsî” derler. İniş mânâsındadır. Rûhun asıl vatanına dönmesini temin için, mürşid-i kâmile mürâcaat edilir.

Bedenin gıdâsı yemek içmekse, rûhun gıdâsı da zikir fikir, velhâsıl Cenâb-ı Hakk’a kulluktur. Sanki ruh, kafeste bir tutsaktır. Hürriyeti, geliş âlemine uçmaktır. Kitâb-ı Kerîm’imiz de buna işâret eder, “**Dönüş Allâh’adır.**” lafz-ı Celîl’i ile. Rûhun hayâtının Kur’ân-ı Azîmüşşân’la gerçekleşmesi için Efendimiz (sav) “**vatan sevgisi îmandandır**”¹ buyurmuştur. Mekke’den çıkarken, “**içinde doğup büyüdüğüm, kudsî emânetlerin bulunduğu muhterem şehirden düşmanlar beni hicrete zorluyor**” buyurmuştur.

Nasıl beden rûhun vataniysa, yaratılış amacımızın sırrı da âzâlarımızda gizlidir. Bunun için “mâ hulike leh” tâbîri kullanılmıştır. Vücut organlarını hilâfet, emânet ve esmâ gibi ulvî gâyeler için istimâl etmektir. Bu konuyu tek tek izah yazının hacmine sığmaz. Bizim gibilerin akli da almaz.

1 Aclunî, Keşfu’l-Hafa, 1102, 1/345.

“**Lâ mekân**” âlemi, ehlüllâh için vazgeçilmez bir gerçektir. Bize gelen bir misâfirin, “bu bedenden nasıl çıkarız” dediği yurttur. Velâyet ölçüsü içerisinde âdetâ bir mi’raccdır. Maddesel boyutuyla kendini unutmaktır, kullandığı ilaçla, günlük, haftalık ve aylık hayâl âleminde dolaşmaktır. Bu sarhoşluktur. Bizim anlattığımız, vücûdu burada bırakıp rûhuyla on beş yıl Müşâhede-i Cemâl ile kendinden geçmektir. Tâbiri câizse, ayağı kesik mekân denen âlem-i şühud’dadır. Bunları anlatırken Tahir Hoca’mızın Kapı Camii’nde vâizlik yaparken eliyle “heey” demesidir. Onlar nerde, biz nerde. Dünyâ için düşdük bir derde. Bu konuda dil hâmuş, suskun; gönül münâcaattadır. “**Ölmeden evvel ölme**”.. Ancak kötü ahlâktan güzel ahlâka, ilimde üstün pâyeye, hakkal yakîne erme; şer’at, tarîkat, ma’rifet ve hakîkata ulaşma nîmetiyle mütenâim olanlar anlar bu sırrı. Ölüm tefekkürüyle günâhı, zikir ve istiğfarla dili, hasret ve pişmanlıkla hatâyı, cömertlikle eli, nefse muhâlefetle bedeni, helâl taâm ve nâmusu korumakla içi, kanâatkâr ve ümidvâr olmakla gönlü, hayâ ve îlâhî korkuyla rûhu arındırmakla sağlanır asıl vatana hicret.

Rahmânî güzellik; yaşadığımız mülkde kötülüğü devlet olarak elle, ulemâ olarak dille, halk olarak da buğz ile ortadan kaldırarak sağlanır.

Ferd olarak İslâmî kimlikle, Ahzab Sûresi’nin 35. âyeti, Mü’minûn Sûresi’nin on âyetiyle, Kur’ân-ı Azîmüşşân’la ahlâklanarak, âile ve cemiyet ve bütün ülke olarak değerlerimizi savunarak vatanımızı korumak en büyük vazîfemizdir.

*“Kim bu cennet vatanın uğruna olmaz ki fedâ?
Şühedâ fışkıracak toprağı sıksan, şühedâ!
Cânı, cânânı, bütün varımı alsın da Hüdâ,
Etmesin tek vatanımdan beni dünyâda cüdâ.”*

Akıl

Akıl, bir şeyin hakikatini idrâk etme, anlamadır. Akıl kelimesi Kur'ân-ı Kerîm'de fiil olarak kırk dokuz yerde geçer. Ali (ra): Akıl, Rahmân'a kulluk, rûha güç ve kuvvettir. İmâm-ı Gazâlî (ra): Akıl, insanı hayvandan ayıran bir özelliktir. İmam Fahreddin Er Râzî (ra): Akıl, eşyânın sıfatının noksan, kâmil; kötü ve iyi olmasını bilmektir. Câfer-i Sâdık (ks) İmâm-ı Âzam'a (ra) akıldan suâl eder. Hz. İmam "hayrı şerden ayırmaktır" der. Câfer-i Sâdık "bunu bir at da bilir" der. "Sâhibinin ot mu kırbaç mı getireceğini anlar. Akıl, iki hayırdan daha hayırlısını almaktır" buyurur.

Akıl, anlama âletidir. Her âletin bir göstergesi vardır. Aklın göstergesi, kılavuzu da vahiydir. Âlemin neden teşekkül ettiğini bilebilir akıl. Ama ne maksatla yaratıldığını Kitâb-ı Kerîm'le bilir. Hayâtın sona ereceğini bilir akıl. Fakat bu hayâtın ötesinde, yaptığımız amellerin karşılığını bulacağımızı vahiyle anlar. Şeddad b. Evs radiyallâhu anh'den nakledildiğine göre Rasûlullâh sallallâhu aleyhi ve sellem şöyle buyurmuştur: **"Akıllı kişi, nefsine hâkim olan ve ölüm sonrası için çalışandır. Âciz kişi de, nefsini hevâsına tâbî"**

kılan ve Allah'tan dilek(ler)de bulunup duran (bunu yeterli gören) kişidir.”¹

Akıl olgunlaştıkça insan kemâl bulur. Aleyhissalât ü Vesselâm Efendimiz, ***“Kişinin şerefi; dîni, kişiliği ve akıldır.” “İnsanlar Rableri katında ancak akılları oranında yükselir ve rütbe kazanırlar”*** buyurur. Peygamberlerin sıfatlarından biri “Fetânet”, akıllılıktır.

Zekâ, aklın kullanılması için vardır. Arabanın motoru zekâ ise, direksiyonu akıldır. Zekâ, akılla yönlendirilir. Haram helâl kavramı, îmanla beslenen akılla farkedilir. Zekâ ile algularız ama akılla uygularız. Dükkânı açar kapatırız zekâ ile fakat hîlesiz iş yapmayı sâlim akılla gerçekleştiririz. Her konuda çözüm akılla hâllolur.

Akıl, rûhî derinliktir. Eş-Şerif el-Cürcânî (ra): Akıl, hak ve bâtılı birbirinden ayıran, kalbe konan bir nurdur. Abdül Aziz Eddebağ (ks): Akıl, rûhun nûru, ruh da Zât-ı ilâhî'nin nûrudur. Ehl-i hakîkat: Kalb, rûhun dili, basîretin tercümâ-nıdır. İsmail Hakkı Bursevî (ra): Akıl bir ağaçtır. Meyvesi ilim ve hilimdir.

Aklın vasıfları nelerdir? Aliyyül Havvas (ks): Aklın özellikleri, ilim, mârifet, idrak (anlayış), fehim ve temyiz (iyiyi kötüden ayırma)dır. Ömer es-Sühreverdi (ks): Akıl iki kısımdır. Birincisi dünyâ işlerini ayarlayan, ikincisi âhîret işlerini tesbît edendir. Birincisi umum insanlarda olan akıldır. İkincisi Tevhîd ehlinde bulunan akıldır. Ahmed bin Acibe (ra); ***“Allah Teâlâ korkusu, doğru söz ve mâlâyânî/boş sözleri terk etme, bu üç özellik aklın alâmetidir.”*** buyurur. Abdül Kâdir Geylânî (ks) akli akl-ı meaş (dünyâ akli), akl-ı mead (âhîret akli), rûhânî akıl ve akl-ı küll (tecelliyyâtın

---

1 Tirmîzî, Kıyâmet, 25.

hepsine mazhar Resûlullâh'ın (sav) akılı diye dört kısma ayırır. Yusuf bin Hüseyin El Razi (ks): “Aklın *bâtını*, *sırrını* gizlemektir. Aklın *zâhiri*, *Sünnet-i Seniyye'ye* uymaktır.” Celâleddin El Suyûtî (ra) aklın çeşitlerini şu şekilde sıralar: “Cümlede olan akıl; *kâfir ve mü'minde de olur. Bu doğuştan gelen akıldır. Aklı erenlerle kurulan münâsebetle elde edilen akıl. Bu îmanla elde edilen akıldır. Nebîlere mahsus olan akıl. Efendimiz'e (sav) mahsus olan akıl. Nebvî akıldan istifâde eden zâhidlere verilen akıl.*”

Kâmil akıl; güzel ve çirkini, cemâl ve celâli birbirinden ayıran akıldır. Hz. Âişe (r.anhâ)'nın rivâyet ettiğine göre Peygamberimiz (sav) “*Evin dayanağı, temelidir. Dînin temeli de Allah Teâlâ'yı bilmektir. Yakînî bilginin temeli ise el aklu'l kami'dir*” buyurdu. Sonra “*anam babam sana fedâ olsun, el aklu'l kami' ne demektir?*” diye sordum. “**Allâh'a isyandan sakınmak ve itâate gayret etmektir**” buyurdu. Ali (ra), akılı çok olanın kelâmı azalır, der. Kâmil akıl, Hakk Teâlâ'nın hitâbını akleder. Râzî olduğu şeyleri bilir. Dünyâsını da âhîretini de dînimizin esaslarına göre ayarlar. İbnü Ataullah El İskenderi (ra): Akıllı kimse shevî, hayvânî duygusuna sâhip, gazabını yenen, boş sözden uzak olan; bu üç vasfı kendisinde bulundurandır.

Anlamak ve düşünmek aklın vazgeçilmez özelliklerindendir. “**Şüphesiz ki, bu söylenende, kalbi olan yâhud hazır bulunup kulak veren kimse için uyandıracak bir ihtar vardır.**”² Gâfil olmayana, bir an Allah Teâlâ'dan ayrı kalmayana öğüt vardır bu Kitâb-ı Kerîm'de. Anlayan ve tefekküre dalan akıl, Aklü'l-ikal, Âlem-i lâhût ile (ilâhî âlemle) alâkalı olan akıldır. Akl-ı evvel, Ceberût âlemiyle

---

2 Kâf, 50/37.

ilgili olan akıldır. Kâmil velîlerin akli, akl-ı maâd (âhîret akli) ve akl-ı kudsîdir. Ukul-i aşere ve ukul-i tis'a, akıl ve nefis, akl-ı fa'al, Cibrîl aklıdır. Akl-ı nazarî, zâhir âlimlerin aklıdır. Aklın çeşitleri pek çoktur. Akl-ı nazarî, akl-ı mükteseb, akl-ı bi'l müstefad, akl-ı münfail, akl-ı fitrî, akl-ı hulkî, akl-ı heyulânî vs.

İnsan doğuştan zekîdir. Ama îmanla teyid olan, güçlenen akıl herkeste olmaz. **“Onların çoğunun akli ermez.”**³ İnsanın rûhundaki derinliğe işâret eden Âyet-i Celîle: **“Ey îmân edenler! Allah Teâlâ'ya karşı gelmekten sakınırsanız, O, size hakkı bâtıldan ayırdedecek bir anlayış verir ve günahlarınızı örtbas eder, sizi bağışlar. Allah Teâlâ büyük lütuf sâhibidir.”**⁴ Günde seksen bin işlem yapabilecek kapasitededir insanın beyni. Yorulma, gâfiller içindir. Mevlâ-i Mûteâl: **“O halde boş kaldın mı, yine kalk başka bir iş ve ibâdetle yorul.”**⁵ Ebu Eyyûb el-Ensârî (ra) gibi; o **“Cihâda doyamadım. Öldüğüm zaman bedenimi mücâhidlerin atlarının altına defnedin”** der. **“Ya Muhammed (sav) ölür ya da Hak hâkim olur.”** buyurur Efendimiz (sav).

Kâinatta görülen her eşyânın ibret için yaratıldığını kavrayanlar ancak akıl sâhipleridir. **“İyi biliniz ki Allah Teâlâ yeryüzünü ölümünden sonra, (ölmüş kalpleri ilim ve mârifetle) diriltir. Belki aklınızı kullanırsınız diye size âyetleri açıkladık.”**⁶

Aklı, izaha hâcet koymadan açıklayan Âyet-i Celîle, Bakara Sûresi'nin 269. âyetidir: **“Dilediğine hikmet verir.**

---

3 Mâide, 5/103.

4 Enfâl, 8/29.

5 İnşirâh, 94/7.

6 Hadîd, 57/17.

Hikmet verilene ise pek çok hayır verilmiş demektir. Ve bunu ancak temiz akıllılar anlar.” Âyet-i Celîle’de geçen hikmet tâbirini ulemâ-i kirâmımız şu şekilde açıklar: İlm-i hakîkî, takvâ, amel, ânında cevap, isâbetli karar, söz ve fiilde fazîletin ve mükâfâtın cümlesi, dînî konularda ince anlayış, işlerde basîret, derin tefekkür, Hakk Teâlâ tarafından sezîş, iki dünyânın hayrı, kalb temizliği, sırrın güzelliği, Hakk Teâlâ’yı müşâhede, hak ve adâlette ölçüdür.

Kâmil mü’min, yaptığı her işi akli başında yapandır. İhsan mektebinin öğrencileri bu terbiye ile yetişir. Hayâtının her ânı böyle geçer. Es’ad-ı Erbilî (ks), Tâhâ el Hakkârî’ye (ks) intisâbında bu tâbiri kullanır. “*Bana akıllı Es’ad derlerdi.*” Akıllı olmam için ne yapmam gerekir, diye istihâreye yatar. Karanlık odasını aydınlatan ve gönlüne de heyecan veren ışığı tâkîb ederek, zamânın Kutbuna bende olur. Sâmî Efendimiz (ks) derin akıl ve tefekkürüyle, babadan, ecdaddan kalan mala dönüp bakmaz. İçtiği suyun temizliğini, kalbî muhabereyle öğrenir ğavsil âzam, alay müftüsü Laz İbrahim Efendi. Sıcak yatağın kabir, uykunun ölümün arkadaşı, uyanışın mahşerde diriliş olduğunu bilir akli başında olanlar.

Strateji

Gâyesiz olamaz insan. Bâtılın bile bir amacı vardır. Mel'un, "onların hepsini azdıracağım" diyor. Yolunu tâkib edenler de belli bir hedefe doğru yürüyor. Yaratan Hâlik-ı Zül Celâl'in emirlerine karşı bir metot izliyor. Bunun için de plan ve proje yapıyor. Hem de yüz senelik, iki yüz senelik. Bir muvahhid, "Tevhid" ehli olarak ruhlar âleminde programlanan ahde sadâkatimiz ölçülüyor her an. Hedefi, gâyesi belli olan yolun esaslarını, Kitâb-ı Kerîm'le belirleriz.

Yol İslâm, esas Kur'ân-ı Kerîm, imam Fahr-i Âlem (sav). Amaç kulluk olunca hedef ne olmalı? İmânın kemâli, ibâdetin salâhı, ahlâkın ahlâk-ı cemîle olmasıdır. İman taklidden tahkîke geçerse, kul Allah Teâlâ'ya tâzim, mahlûkâta şefkat gösterir. İbrâhîm (as) gibi vaktini tanzîm eder. Seherden güneş doğuncaya kadar tazarrû ve niyaz, yalvarış ve yakarış, ikinci namazından yatsı namazına kadar nefis muhasebesi; gece ve gündüz de sorumluluklarını yerine getirir. İdâreci, Hz. Ömer (ra) gibi, "*gündüz halkıma, gece de Rabbime karşı vazîfelerim var*" der. Zamânı programlamak vakit isrâfını önler.

Dînimizin gereklerini yerine getirerek, hayâta anlam kazandırmalıdır. Âile fertlerinin, akrabâ ve komşunun, bü-

tün bir milletin maddî ve mânevî görevlerini belirleyerek, kurumsal yapı oluşturulmalıdır. “İnsan, insanın kurdudur” târifi cemiyetin altüst olması demektir. Bu yapı olgunlaşırca, bin yıllık târihin altın sayfaları açılır önümüze. Cehâletle kahrolan milletlerin ilimle dirilişi sağlanmalı. Bir âlimin bin âbiden üstün olduğu gerçeği vurgulanmalı. İlimsiz velâyetin bile gerçekleşmeyeceği bilinmeli.

Sıddîk-ı Âzam gibi Hakk Teâlâ'ya adanmalı. “Fedâke ebî ve ümmî” denmeli. Bütün servetini koyduğu keseyi eline, başını da ayağının altına koymalı. Cennet mukâbili satışa kendini sunmalı. Ucuza gitmemek için Cemâl-i Bârî'ye adanmalı. Son haddine kadar gayreti îlâhî bir görev bilmeli. Melekler ordusunu çalışıp çabaladıktan sonra beklemeli. Belleri kırılıncaya kadar sabrın netîcesinde dostluğun tadına varmalı. İki gözünü kaybedince Yûsuf'un gömleği gelmeli. “Metâ nasrullâh” “zafer ne zaman?” deyinince, ateşlere atılan “ashâb-ı uhdu” misâl verilmeli. Kul sıkışmayınca Hızır yetişmez.

Olayların seyrine göre günlük, haftalık, aylık, yıllık planlar yapmalı. İki ray demirinin biri Kur'ân-ı Kerîm, biri de Sünnet-i Seniyye olmalı. Vücut, rayların üstüne konan vagon gibi lokomotifle takılmalı. Önünde Nebîler, sıddîklar, şehîdler ve sâlihler olmalı. Suyu batana değil, sâhil-i selâmette olana sarılmalı. Kılavuzu karga olmamalı.

İnançsızlık belâsından, îmân ve takvâ ile kurtulmalı. İnanç bir güçtür. İki yüz elli kiloluk mermiyi namluya, tankı yalnız başına tepenin başına koydurur. Çünkü o, Hayberin kapısını tek başına kaldıran Allah Aslanına, elinde dokuz kılıç parçalanmış seyfullâha gönül bağlamıştır. Dünyâyı kendisine dar gören pâdişah ve atını denize süren mücâhidlere imrenmiştir. Çözüm, azmindedir bunların. Bedenlerini nefse değil rûha tâbî kılan murâbit, cihâd erleridir.

İnsana Yatırım

Sudan, güneş ve rüzgârdan elektrik enerjisi üretilir. Tarımda ve endüstriyel alanlarda, sayılamayacak kadar faydalar sağlanır. Elektronik âletlerde bile istifâde edilir bu güç kaynaklarından.

Bitkiler, tohum ve mâdenler topraktan fıskırır. Vitamin ve mineralleri içeren sebzeler, renk renk çiçekler, eşsiz güzellikteki ağaçlar ve bahçeler toprağın bereketidir. Hayvanlar ayrı bir âlem. Bu varlıklara sorsak bize ne der? **“Allâh’ın, göklerde ve yerdeki (nice varlık ve imkânları) sizin emrinize verdiğini, nîmetlerini açık ve gizli olarak size bolca ihsân ettiğini görmediniz mi?”**¹

Peygamberlerine risâleti, velîlerine velâyeti, mükemmeliyet ve mükerremiyeti ihsân ederken, insan oğluna şu ilâhî mesaj verilir: **“Ben cinleri ve insanları, başka bir gâye için değil, ancak Beni Rabb olarak tanımaları ve yalnızca Bana kulluk ve itâat etmeleri için yarattım.”**²

1 Lokman, 31/20.

2 Zâriyat, 51/56.

Mevlânâ'ya göre insan hayâtı, bu dünyâdan önce gaybda başlar gaybda devâm eder. Ölüm, hayâtın son noktası değil, bilakis yeni bir başlangıcıdır. Dünyâ hayâtı, insan rûhunun ebedî hayâtında bir konaklamadır.

“Benimle dünyânın hâli ancak bir ağacın gölgesinde bir müddet dinlenip de bırakıp giden bir yolcu gibidir.”³
buyurur Sevgili Peygamberimiz (sav)

Her şey bitimli ama insan bir başkadır. Beden ölür ama Yûnus Emre'nin dediği gibi ruhlar ölmez.

*Mânâ eri bu yolda melul olası değil
Mânâ duyan gönüller, gergiz ölesi değil*

*Ten fânîdir, can ölmez, çün gitti geri gelmez
Ölür ise ten ölür, canlar ölesi değil*

İnsandaki cevher, bedensel, biyolojik oluşumunu tamamlamasını müteâkip, Allâh'ın, ona “**rûhundan üfleme-si**”dir. Üflenen o rûhda akıl, idrak, ferâset, ilhâmât, tecelliyât, emânet ve hilâfet gibi nice sırlar vardır. On sekiz bin âlemin esrârına mazhardır insan. Bu selîm fıtratı koruması için, nebîler ve onlara vâris meşâyih-i izam gelmiştir.

Büyük bir coşkuyla karşılanan Fatih Sultan Muhammed mânevî fâtih Akşemseddin Hazretlerini gösterir. Sultanları rikâbında arkasında yürüten Aziz Mahmud Hüdâî'ler, ilimde parmakla gösterilen mezheb imamları ve mezhebde müctehidleri meşâyih-i izam yetiştirir. Nice fikir adamlarını Abdülhakîm Arvâsî'ler ıslâha vesîle olur.

Necib Fazıl Kısakürek:

“Bana, yakan gözlerle, bir kerecik baktınız; Rûhuma, büyük temel çivisini çaktınız!”

---

3 Tirmizi, 2377.

Cihadda, i'lâ-yi kelimetullah, Allâh'ın dîninin ve tevhid inancının yüceltilmesini, gönül sultanları öğretir.

Fatih Sultan Mehmed:

*“Enbiyâ vü evliyâyâ istinâdum var benim
Lutf-ı Hak'dandur heman ümmid-i feth ü nusretüm”*

Yavuz Sultan Selim:

*“Pâdişâh-ı âlem olmak bir kuru kavga imiş. Bir velîye
bende olmak cümleden âlâ imiş.”*

İnsanda meknûz saklı cevheri gösterir mürşid-i kâ-miller.

Yûnus Emre

*“Geceler uykudan uyan
Gizli sırlar olsun âyan
Mahrum olmaz Allah deyen
Yalvar kul, Allâh'a yalvar*

*Tanı sen kendini tanı
Neden yarattı Hakk seni
N'olacağıın anubeni
Yalvar kul, Allâh'a yalvar”*

Bay ü geda, fakir yoksul her kesimden gelen Allah Te-âlâ'nın kullarını irşadda Sâmi Efendi ve Hacı Hasan Efendiler yatırımı insana yaptılar. Kabiliyeti olanların kemâle ermesine sebep oldular.

Genel kural, “mâ dûnunu tahkîr etmemek, mâ fevkînin makâmına göz dikmemek”. Kendisinden aşağı olanı engin görmemek, kendinden üstün olanın da makâmına

göz dikmemektir. İnsanların durumlarına göre irşâd ve islahta bulunmaktır. Sevgili Peygamberimiz (sav) Mekke'de umûmî olarak tevhîdi telkîn etti. Beyinleri şirkin kirinden temizlemek için. Medîne'de husûsî bir cemâate, özel olarak kalbdeki nefsânî putları, kin kibir hasedlik vs. kirlerden arınmak için Kelime-i Tevhîd'i telkîn buyurdu. Sıddîk-ı âzam ve Ali (kv)'yi de, kalbî ve cehrî açık zikrin telkinine tâyin buyurdu.

Ârifân-ı İlâhî îmânın tahkîk hâline gelmesi için çalıştı. Çünkü Rabbimiz'in (cc) Nisâ Sûresi'nin 136. âyetinde iki defa **“ey îmân edenler”** buyurması, îmanda tahkîktir. Îmânın tad ve lezzetini duymaktır. Kabuğu delip, meyveye ulaşmaktır. Îmanda sûretten tasdîka, ibâdetle ihsâna geçişin, her an Rabbimize kulluğun sınavıdır. Es'ad-ı Erbilî'nin (ks) şahsında ifâde edilen şu beyittir:

*“Hayâtında nice mürde dili ihyâ eyledi.
Her cihetten her an halkı Hakk'a irşâd eyledi.”*

Hayâtında nice ölü kalbi hayâta kavuşturmaya, her yönden halkı Hakk Teâlâ'ya lâyük kılmaya vesîle oldu.

“Sizden hayra dâvet eden, iyiliği emredip kötülükten sakındıran bir topluluk bulunsun! İşte onlar gerçekten felâha erenlerdir.”⁴

Nûr'a lâyük kulları Sevgili Peygamberimiz (sav) şu evsâfıyla tanımlar: **“Onlar Allâh'ın kullarını Allâh'a sevdiren ve Allâh'ı da kullarına sevdiren kimselerdir. Yeryüzünde nasîhatçı ve tebliğciler olarak dolaşırlar.”⁵**

---

4 Âl-i İmrân, 2/104.

5 Ali el-Müttakî, III, 685-686; Beyhakî, Şuabu'l-îmân, I, 367; Heysemî, I, 126.

Ehemmi Mühimme Tercîh Edelim

Tercih

Ehemm, mühimme tercîh edilir. Önemli işlerde, daha mühim olan seçilir. Mûsâ'nın (as) kavmi, kudret helvası ve bıldırcın etinin yerine, yerin bitirdikleri kabak, sarımsak, mercimek ve soğanı tercîh ettiler. Allâhu Azîmüştan, “**hayırlı olanı, daha aşağı olanla değişmek mi istiyorsunuz?**”¹ buyurdu. Ebubekir'e (ra) bu fazîlete nasıl erdiği sorulduğunda şu cevâbı verdi:

- Bu fazîlete beş şeyle erdim:

1. İnsanları iki grup olarak gördüm. Bunlardan bir grubu tâlib-i dünyâdır. Bir grubu da tâlib-i ukbâdır. Ben ise ne tâlib-i dünyâ, ne de tâlib-i ukbâ oldum. Tâlib-i Mevlâ olmayı tercîh ettim. Rabbimin rızâsına ermeyi her şeyin üstünde tuttum.

2. Müslüman olduğum günden beri ma'rifet-i ilâhiyye ile meşgûliyet ve onun bana verdiği haz sebebiyle dünyâ nimetlerine meyletmedim ve doyasıya yemek yemedim.

3. Yüce Yaraticımın muhabbetinin bana verdiği mânevî zevk sebebiyle, aşk harâretini söndürmemek için kanasıya su içmedim.

---

1 Bakara, 2/61.

4. Dünyâ ameliyle âhiret ameli karşılaştığında dâimâ âhiret amelini dünyâ ameline tercîh ettim.

5. Rasûlullâh'ın (sav) sohbetine çok sıkı bir şekilde devâm ettim. Dâimâ O'nunla birlikte bulunmaya gayret ettim. Hicrette arkadaşı, mağarada yoldaşı ve dâimâ sırdaşı oldum.

Sıddîk-ı Âzam'ın bu cevâbı, ehem, daha mühim olanı seçmektir. Sefere çıkan, ikamet ettiği yerini terk edip, üç-beş gün kalacağı yere yatırım yapmaz. Serîuzzevâl, tez gelip geçecek olan dünyâyâ âhireti tercîh, akıl kâridir. **“Fakat siz, dünyâ hayâtını tercîh ediyorsunuz. Oysa âhiret daha hayırlı ve daha kalıcıdır.”**²

Geneli ilgilendiren konularda, ehem, mühimme tercîh edilir. Resûl-i Ekrem (sav) Medîne Vesikası'nda, bütün kavimleri vatanı korumak için bir araya getirdi. Her kesimin katılacağı noktaları tesbit buyurdu. 1974'de Kıbrıs çıkarmasında, muhalefet iktidarla berâber karar aldı. Aralarında oluşan küçük kırgınlıklar kalktı.

İnsan, şekil ve şemâil biçimiyle değil, Yaratıcı'nın yaratma sıfatından dolayı sevilir. Aynı havayı teneffüs eden, aynı toprakta yaşayan kimselerde aranan en mühim özelliği takvâ olarak bildirir Hâlik-ı Lemyezeli (cc). **“Ey insanlar! Doğrusu biz sizi bir erkekle bir dişiden yarattık. Ve birbirinizle tanışmanız için sizi kavimlere ve kabîlelere ayırdık. Muhakkak ki Allah yanında en değerli olanınız, O'ndan en çok korkanınızdır. Şüphesiz Allah bilendir, her şeyden haberdardır.”**³ İnanan, mü'minin kıymetini de, kalb ve amel olarak bildirdi Rabbimiz (cc): **“Şüphesiz Allah Teâlâ sizin sûretlerinize ve mallarınıza bakmaz. Ancak amellerinize ve kalplerinize bakar.”**⁴

---

2 A'la, 87/16-17.

3 Hucurât, 49/13.

4 Müslim, Birr, 34.

Yaratılanı Yaratandan dolayı, mü'minleri îman, müslümanları müslim oluş, müttakîleri de ittikâ, Hakk Teâlâ'dan korkması sebebiyle severiz. **“Allâhü Teâlâ'ya yemîn ederim ki, mü'min olmadıkça Cennete giremezsiniz. Birbirinizi sevmedikçe de, mü'min olamazsınız. Size bir amel bildireyim de, onunla birbirinizi seversiniz: Aranızda selâmı yayın!”**⁵

Îman nîmetinin yanında diğer hatâlar görülmez. “Bana Cebrâil (as) geldi ve müjde verdi: “Her kim Allâh'a ortak koşmadan ölürse cennete girer” dedi. Ben Cebrâil'e: “Hırsızlık etse de zinâ etse de mi?” dedim. O, “Evet hırsızlık etse de zinâ etse de” diye cevap verdi.”⁶

Bursa'da kaplıcalara gitmiştim. Açık bir hanım kardeşimiz, “Hocam, ben tesettüre riâyet etmiyorum, ama çok kapalı kadından kalbim temiz” dedi. Ona şunu demiştim: “Sen örtünmeye dikkat etmeyişinin, o da kalbinin fesâdının cezâsını görür.” **“Kim zerre ağırlığınca bir hayır yaparsa, onu görecektir. Kim de zerre ağırlığınca bir kötülük yapıyorsa, onu görecektir.”**⁷

Özelliğimiz, **“Asra yemîn ederim ki insan gerçekten ziyân içindedir. Bundan ancak îmân edip iyi ameller işleyenler, birbirlerine hakkı tavsiye edenler ve sabrı tavsiye edenler müstesnâdır.”**⁸ Sûre-i Celîle-i Cemîle'si olsun.

Pusulamız şaşmaz, cetvelimiz doğru çizer, direksiyon ve dümenimiz düzgün olursa, insanlar helâke gitmez. **“Bir kavm, özlerindeki (güzel hâl ve ahlâk)ı değiştirip bozuncaya kadar Allah şübhesiz ki onun (hâlini) değiştirip bozmaz.”**⁹

5 Müslim, İmân, 93.

6 Buhârî, “Tevhid”, 33.

7 Zilzâl, 99/7-8.

8 Asr, 103/1-3.

9 Ra'd, 13/11.

Şuurlu Tercih

Peygamberimiz (sav) hem risâlet, nübüvvet sâhibi hem de devlet revidir. Dâvûd (as), Süleyman (as), Zülkarneyn (as) ve Yûsuf (as) hazîneden sorumlu bir peygamberdir. Meşâyih-i Kiram'dan yüzlercesi idârecidir ve devlete yön veren kimselerdir. İmâm-ı Rabbânî ve Muhammed Masum (ks) gibi. Günümüzde devletin bekâsı için duâ eden erler, siyâsete de damga vurmuşlardır.

Şâzelî ve Medenî tarîkının mensubları cennet mekân Abdülhamid Hazretleri'ne yardımcı olmuşlardır. İstiklâl harbindeki sarıklı mücâhidler, şanlı direnişlerini destanlaştırmışlardır. Ulemânın rahlesi önünde ilim, meşâyihin dizinin dibinde ahlâkî eğitim alan halk bilinçliydi. Devlet reislerini seçimde herkes söz sâhibi değildi. Kur'ân ve Sünnet merkezli bir esasla seçilen kimseler siyâsete yön verirdi. İslâm'da buna şûrâ derler. Bir muhtardan devlet reisine kadar verilen karar; inancı, ibâdet ve ahlâkî düzgün kimseler tarafından çıkar.

Eğri mastardan düzgün sıva çıkmaz. Hz Ömer'e (ra) yanlış tavrında “*seni kılıcımızla doğrulturuz*” diyebilecek

er ister seçimde. Söz dönüp dolaşıyor, sağlıklı bir topluma dayanıyor. Edirne dolaylarında, bir kalenin fethinde komutana verilen cevapta yatıyor başarı: *“Askerlerim nedir gâyeniz?”* Hep bir ağızdan: *“İlâ-i Kelimetullâh”*. Kânûnî'nin bir seferinde, tek ineğiyle orduyu doyuran Sarı Ana'nın tesbitinde yatar başarı. *“Pâdişâhım, Armutlu mevkiinden geçir askerleri. Eğer sırt çantalarında armut bulunursa zafer elde edemezsiniz.”* Aranan sırt çantaları hep boş çıkar.

Menfaati ön plana almayan, âhireti dünyâyâ tercîh eden, bir gün hesâba çekileceğini bilen yanlış bir seçim yapmaz. Kuru kalabalığı değil, Hakk'ın yanında olanı tercîh eder. Üstâzımızın buyurduğu gibi, *“Dînimize yardım edene yardım ederiz.”* Sâmi Efendi Hazretleri şu veciz sözlerle bu konuyu noktalar: *“Evladlarım şuurludur, nereye oyunu kullanacağını bilir.”* İnsanların kendi şahsiyetleri, hâdiseler hakkında bilgili olmalarını temin eden beyindir. Şuur maddeye mânânın hükmüdür. Beyni Kalbden gelen ilâhî sesle şekillendirmektir. Nefsini mutmain, huzurlu; rûhunu Hakk Teâlâ'ya âyine yapan doğru karar verir.

Liyâkat

“Emânet, ehlinin dışına verildiği zaman kıyâmeti bekle.” buyurur Aleyhissalât ü Vesselâm Efendimiz. Kâbe'nin anahtarını bile, Mekke'nin fethinde işin ehlidir diye bir müşrike verdi. Mûcize-i Nebî (sav) sâyesinde Osman b. Talha b. Abdüddar daha sonra Müslüman oldu. Bu hâdise Nisâ Sûresi'nin elli sekizinci âyetinin inmesine sebep oldu. **“Allah size, emânetleri ehline vermenizi ve insanlar arasında hükmettiğiniz zaman adâletle hükmetmenizi emrediyor. Allah Teâlâ, bununla size ne güzel öğüt veriyor. Şüphesiz ki Allah her şeyi hakkıyla işiten, hakkıyla görendir.”**¹

Es'ad-ı Erbilî Hazretleri, Sâmi Ramazanoğlu Hazretleri'ne icâzet verirken **“Allah Teâlâ emânetleri ehline vermeyi emreder.”** âyetini okur. Sâmi Efendi'nin şahsında bir mürîdin takınacağı evsâfı da şu şekilde sıralar:

- 1- Gençliğini nezih dînimizin dâiresi içinde geçirmiştir.
- 2- Bütün gayretini tarîkat-ı âliyye yolunda harcamıştır.
- 3- Ciddiyetiyle kendisini herkese kabûl ettirmiştir.

1 Nisâ, 4/58.

4- Emir âleminde beş letâifiyle mâsivâdan arınmıştır.

5- Halk âleminde beş letâifiyle tezkiyeyle, her türlü bulanıklıktan kurtulmuştur.

6- Zâhiren muvaffakiyeti görülmüştür.

7- Vuslata ermede mârifet-i ilâhiyye'ye olan arzusu müşâhede edilmiştir.

8- Tevhid ağacının meyvesini toplamada gönül, himmet ve gayreti fevkalâdedir.

9- Nefy ü isbat ve murâkabelerle zâtını ve sıfatını tezyîn etmiştir.

İnsana rûhun üflenmesi, aklın fikrin, irâdenin nefhidir. Bu sebeple insanoğluna Ahzab sûresinin yetmiş ikinci âyetiyle emânetler yüklenmiştir. **“Doğrusu Biz, sorumluluğu göklere, yere, dağlara sunmuşuzdur da onlar bunu yüklenmekten çekinmişler ve ondan korkup titremişlerdir. Pek zâlim ve çok câhil olan insan ise onu yüklenmiştir.”**²

Birey ve bireyleri yönlendiren herkeste ortak özellik, Kur'ân-ı Kerîm ve Ehâdis-i Muhammediyye'de belirtilmiştir.

1- Sadâkat. İnandığı dâvâda, İslâm'da.

2- Hayra meyil. Af ve cömertlik.

3- Gönül zenginliği. İbâdet ve tâatle arınma.

4- Mukevvenatla birlik. Baktığı her zerreye ibretle nazar. Her şeyin Allah Teâlâ'ya kulluğunu kavrama.

5- Hedefi gözetme. Din Allah Teâlâ'nın oluncaya kadar mücâdele.

---

2 Ahzâb, 33/72.

- 6- Yaratılış amacını bilme.
- 7- Hatâsını kabûl etme. Acziyetini bilip Azamet-i Kibriyâ'yı tanıma.
- 8- Allah Teâlâ'ya tâzim, mahlûkâta şefkat.
- 9- Vazîfesini bilme. Sıhhat ve zamânın değerini bilme.
- 10- Değeri takvâda arama.
- 11- Neşe kaynağı olma. Sürurda hamd, kederde sabır.
- 12- Sorumluluk bilinci. Huzûr-ı îlâhî'de mahcup olacak işlere tevessül etmeme.
- 13- Üretken olma. Problemlere çözüm getirme.
- 14- İlim ve irfanla, her an gelişme ve geliştirme.
- 15- Hatâsından ders çıkarma, kimseye bahane bulmama.
- 16- İşlerinde dürüstlük.
- 17- Sevdikçe sevginin artacağını bilerek, hub, sevgi ve buğzu Allah Teâlâ için yapma.

Başarı

İbâdette niyet şarttır. Ulemâmız âdî işlerde bile niyet vardır derler. Emri bil ma'ruf nehî anil münker, Allah Teâlâ için sevgi ve buğuzda, cihadda niyet olduğu gibi, normal işlerde bile niyet mevcuttur. Meselâ eve girer çıkarken, arabaya binip sürerken, telefon açıp konuşurken, işyerinin kapısını açarken de niyet edilebilir. Yapılan her bir işde rızâyı ilâhî kastedilir. Dünyâyâ geliş amacımız düşünülse, Dîn-i Mübîn-i İslâm'ın hâkimiyeti göz önünde tutulsa, başarılmayacak hiçbir iş yoktur. Ev hayâtından tutun devlet idâresine kadar her şey düzelir. Süleyman Paşa askerlerine “sizin geliş amacınız nedir?” dediğinde, askerler hep bir ağızdan, “i'lâ-i kelime-tullâh” der ve şafak sökmeden kale fethedilir. İstanbul'un fethinden tutun, Afrin'e giden askerın “dügün-şenliğe gidiyoruz” haykırışına kadar niyet mühimdir. Cihâdı Mevlânâ'nın (ks) dügün gecesi kabûl ettiği gibi vatan savunmasını da ilâhî şenlik olarak kabûl eden asker yenilmez. Âkif (rh.a)'in:

*“Ey bu topraklar için toprağa düşmüş asker!
Gökten ecdâd inerek öpse o pâk alını değer.
Ne büyüksün ki kanın kurtarıyor Tevhîd'i...
Bedr'in arslanları ancak, bu kadar şanlı idi.”*

övgüsüne mazhar olur.

Himmeti âlî, ideali yüksek olanlar erer başarıya. Du-âlarda, Allah Teâlâ'ya kul Habîbi'ne ümmet, Evliyâya evlât, birbirine samîmî dostlar olmak temennîsi bunun kanıtıdır. Cenâb-ı Hakk Resûller Resûlü'nü "kul" olarak tanımlamıştır. Kulluğun kimliği Ahzâb sûresinin otuz beşinci âyetidir:

**“Bütün müslüman erkekler, müslüman kadınlar,
mü'min erkekler, mü'min kadınlar,
itâat eden erkekler, itâat eden kadınlar,
doğruluk yapan erkekler, doğruluk yapan kadınlar,
sabreden erkekler, sabreden kadınlar,
mütevâzi erkekler, mütevâzi kadınlar,
zekât veren erkekler, zekât veren kadınlar,
oruç tutan erkekler, oruç tutan kadınlar, ırzlarını
koruyan erkekler ve kadınlar,**

Allâh'ı çok anan erkekler ve kadınlar yok mu, işte bunlara Allah bir bağışlama ve büyük bir mükâfât hazırlamıştır.”

Resûlü'ne ümmet olmak, *“Halkın içinde üç yüz kişi Âdem'in kalbi üzere, meşrebi üzerindedir, kırk kişi Mûsâ'nın meşrebi üzerindedir, yedi kişi İbrâhîm'in meşrebi üzerindedir, beş kişi Cebrâil'in meşrebi üzerindedir, üç kişi Mikâil'in meşrebi üzerindedir; bir kişi de İsrâfil'in meşrebi üzerindedir.”*¹ Hadîs-i Şerîf'inde belirtilen hâlis, muhlis, muhlas ümmet olmaktır.

Sâlihlerle evlâd olmak, Es-Seyyid Osman Hulûsi Efen-di'nin (ks) Dîvân'ında:

1 Aclunî, Keşfu'l-hafa, 1/26; Suyutî, el-Havî li'l-fetavî, 2/298.

*“Dervîşin yastığı katı taş gerek
Yediği eleksiz arpa aş gerek
Yolda yalın ayak açık baş gerek
Menzil-i maksûda erem der ise.”*

Yûnus Emre (ks) bu konuda bakın ne der:

*“Dervîş olan kişiler, deli olagan olur,
Aşk neydüğün bilmeyen, ana gülegen olur.*

*Gülme sakın sen ana, eyü degildir sana,
Kişi neyi gülerse, başa gelegen olur...*

*Dervîş Yûnus sen dahi incitme dervîşleri,
Dervîşlerün du‘âsı kabûl olagan olur...*

*Bize gerçek dervîş gerek, cihân doldı da‘vâ ile,
Yalan da‘vâ iderisen aşk n’eylesün seniün ile...*

*Ben dervîşim diyene, bir ün edesim gelir,
Seğirdüben sesine, varıp yetesim gelir.”*

Dervîş, nefsini yenen, nefsin kötü ahlâkından uzaklaşandır. Dervîş, İslâmîyet’in emir ve yasaklarına tam bağlı olandır. Gerçek bir murâbıttır. Kalbini Allâh’a bağlayan, düşmanla karşılaşılacak yerlerde gözetip nöbet bekleyen; içini nefis ve mel’un-ı lâinden, şeytandan, dışını da din düşmanlarından koruyan kimsedir. Kur’ân’daki beş esâsı yerine getirendir:

1. İman.
2. Sabr.
3. Sabır yarışında düşmanı geçme.
4. Cihâd için hazırlıklı ve uyanık olma.
5. Allâh’a karşı gelmekten sakınma.²

---

2 Âl-i İmrân, 3/200.

Samîmî dostlar olma, Efendimiz'in (sav) mübârek dilinde şu şekildedir: **“Birbirinize hased etmeyiniz. Birbirinizin aleyhinde fiyatları kızıştırarak necs yapmayınız. Birbirinize buğz etmeyiniz. Birbirinize sırt çevirip, dargın durmayınız. Birbirinizin pazarlığı bitmiş alışverişini bozmayınız. Ey Allâh'ın kulları! Kardeş olunuz. Müslüman, Müslüman'ın kardeşidir. Ona zulmetmez, sıkıntı ânında onu kendi hâline terk etmez. Ona yalan söyleyip onu aldatmaz. Onu küçük görmez. (Üç defa göğsüne vurarak) Takvâ işte buradadır. Bir kimse Müslüman kardeşine hor baktı mı işte şerrin bu kadarı ona yeter. Müslüman'ın her şeyi; canı, malı, ırzı Müslüman'a haramdır.”**³

Ufku Geniş Olmak

“Buluttan bir damlacık indi denize.
Enginliği görünce utandı.”

Kendini tanıyıp, âlemlere sığmayan İlâhî muhabbetin kendinde saklı olduğunu bilme bahtiyarlığına ermektir, ufkun genişliği. Kur'ân ve Sünnet gözlüğüyle bakanın ufku dar olmaz. Rahmeti her şeyi kuşatan Rabbimizin, kâfirin bile hidâyetini isteyen Sevgili Peygamberimizin (sav) edebinde olur.

Hem Kitâb-ı Kerîm'i hem de kâinâtın kitâbını okur. Arza atılan tohumun filizlenmesiyle Allah Teâlâ'nın “Bâis” ism-i Şerîf'ini seyrederek. Kâinâtın boyasına cilâsına, süsüne bakarak; her şeye kendine mahsus şekil vermesiyle “El Musavvir” İsm-i Şerîf'ini görür. Her mahlûka rızık vermesiyle “Rezzâk”, yaratmasıyla “Hâlik” sıfatını müşâhede eder.

Hayâtını bir plan dâhilinde geçirmekle muvaffak olur. Ebul-Vefâ hazretleri, “Yemek saatini kısaltmak için çöreği

3 Buhari, Edeb, 7/88; Müslim, Birr, 4/1486.

ufalayıp tirit şeklinde yemeği, ekmeğe tercih ediyorum. Zîrâ ikisi arasında çîğneme için kaybedilecek zaman farkı vardır. Böylece yazmaya daha çok zaman ayırabiliyorum” derdi.

Şâfiî âlimlerinden Nevevî hazretleri, günde bir defa, yatsıdan sonra yemek yedi. Bunu, ibâdete daha çok vakit ayırabilmek için ve daha çok eser verebilmek için yapardı. Hiç evlenmedi. Geceleri uyumaz, kitap okur ve yazardı.

Tâbiinden Kahmes bin el-Minhal, bir ayda Kur’ân-ı Kerîm’i 90 defa hatmedip, anlamadığı âyetleri dönüp tekrar okurdu.

İmâm-ı Gazâlî (rh.a) evini medrese gibi kullandı. Evrâdını okur, ihtiyaçlarını görür, ders okutur ve ehlüllâh ile bir araya gelirdi.

Vakti tanzimde bize en güzel örnek, sahâbeden Ebû Hüreyre (ra)’dır.

Ebu Hüreyre (ra) geceyi üçe ayırırdı: Üçte birinde uyur, üçte birinde namaz kılar, üçte birinde Hz. Peygamber’in hadisleri üzerinde düşünürdü. Evine geldiğinde yiyecek bir şey olup olmadığını âilesine sorar, “yok” cevâbını aldığı anda, tebessümünü çürütmeden, “*Olsun, ben oruçluyum*” derdi. O kadar kanâatkârdı ki; bir avuç hurmayla bütün gününü geçirir, bu nîmetin şükrünü edâ edebilmek için her vesîleyle Allâh’ı anardı. Yokluğa rağmen misâfiri sever, azığını paylaşmakta tereddüt etmezdi. O günlerde üç cümlelik bir biyografisi vardı: “*Yetim büyüdüm. Yoksul olarak hicret ettim. Karın tokluğuna çalışan bir işçiydim.*”

Başarının sırrı, cânı cânâna vermektir Fuzulî gibi.

*Cânı cânân dilemiş vermemek olmaz ey dil,
Ne nizâ’ eyleyelim ol ne senindir ne benim.*

*Bir cânım var idi cânı cânanda
Ben fedâ eyledim cânı cânâna
Bedenim bendedir yüreğim onda
Ben fedâ eyledim cânı cânâna.*

Siddîk-i Âzam (ra)'ın beş şeyi beş şeye tercihidir başarı:

1. İnsanları iki grup olarak gördüm. Bunlardan bir grubu tâlib-i dünyâdır. Bir grubu da tâlib-i ukbâdır. Ben ise ne tâlib-i dünyâ, ne de tâlib-i ukbâ oldum. Tâlib-i Mevlâ olmayı tercîh ettim. Rabbimin rızâsına ermeyi her şeyin üstünde tuttum.

2. Müslüman olduğum günden beri ma'rifet-i ilâhiyye ile dünyâ nimetlerine meyletmedim ve doyasıya yemek yemedim.

3. Yüce Yaratıcımın muhabbetinin bana verdiği mânevî zevk sebebiyle, aşk harâretini söndürmemek için kanasıya su içmedim.

4. Dünyâ ameliyle âhîret ameli karşılaştığında dâimâ âhîret amelini dünyâ amelini tercîh ettim.

5. Rasûlullah'ın (sav) sohbetine çok sıkı bir şekilde devâm ettim. Dâimâ O'nunla birlikte bulunmaya gayret ettim. Hicrette arkadaşı, mağarada yoldaşı ve dâimâ sırdaşı oldum.

Enerji

Herşeyin var oluşu bir enerjiyledir. Kün/ol emriyledir kâinâtın oluşumu. Kanın deverânından suyun akışına, yağmurun yağmasından meyvenin ürününe, güneşin şu'lesinden ayın doğmasına kadar zuhûr eden ne varsa hepsi “ol” emr-i îlâhîsiyledir.

Âdem (as)'dan Muhammed Mustafâ (sav)'e peygamberlerin, vâris-i Enbiyâ olan ulemâ ve sulehânın kemâl-i risâlet, nübüvvet, velâyet enerjisidir. Kalbi, paslı yürek olmaktan çıkararak, beyni aydınlatan, âzâları yaratılış amacına uygun hâle getiren, hayâta yön veren îman, İslâm ve güzel huy enerjisidir.

Bunca nîmete mukâbil cemiyetin huzursuz, tatsız ve tuzsuz oluşunun sebebi enerji kaynağının tükenmesidir. Ağacı besleyen köklerin kurummasıdır. Bize hayat veren Kur'ân ve Sünnet nîmetinden mahrum kalmaktan başka bir şey değildir kuraklık.

Gücünü Kur'ân'dan alan ecdâdımızın medeniyet ömrü bin yıldır. Kökü vahye dayanmayan milletlerin ömrü yetmiş iki yıldan öteye geçmemiştir. Nûh kavmi suya ğark olmuş,

Âd kavmi rüzgârla, Semûd kavmi korkunç bir sesle, Lût kavmi semâdan yağın taşla helâk oldu.

Yeni bir medeniyetin temeli Cibrîl hadîsindeki hakîkatle atılır. İslâm güneşiyile âlem aydınlanır. İnsanın beyin damarlarına tefekkür suyu, kalbin derinliklerine takvâ azığı, göze ibret, kulağa nasîhat, dile hikmet, ele sehâvet, ayağa cihad, aşk ve muhabbet nîmetiyile enerji, güç ve kuvvet gelir.

Nasıl rüzgâr ve suyla enerji hâsıl oluyorsa, gönülde ilham esintisi ve füyûzât ırmağıyla enerji meydana gelir. Hayattan bıkan toplum; kulluk, ibâdet, tâatle vücud bulur. Şaşırın gençlik, İslâm ile kimliğine kavuşur.

İnsan acziyyetini îtirafla, Rabbinin azametini tefekkürle, dünyânın imtihan yeri, âhiretin ebedî olduğunun bilinciyle, tefekkür güç ve kuvvetiyile çözer problemleri.

Her gün gıdâ takviyesi alır bir kısım insanlar. Vücud fânîdir. Bedenimiz için aldığımız enerji, bozulan ve biten gıdâlardır. Şu sıcak havada buzdolabına girmeseler bozulurlar. Ama ruh bozulmaz ve bitmez. Gıdâsı da rûhun, ebedîdir. Namaz, cihad, zikir, râbita ve murâkabe tâatleri bâkîdir, sevap ve emelce de daha hayırlıdır.

Her zaman olmakla birlikte Ramazân-ı Şerif de evrad-ez-kâra, Kur'ân-ı Kerîm kırâatine, infak ve ilmihâl bilgilerine ehemmiyet verelim. Günlük programımızı aksatmayalım.

Rûhânî gücümüzü, sıhhat ve âfiyetimizi takvâ, Allah Teâlâ korkusu ve ibâdetteki gayretimize göre tesbît edelim.

Rabbimizi tanıma enerjimiz, nefsimizi tanımakladır. Kâinât kitâbını ve başta Kur'ân-ı Azîmüşşân'ı mütâlaa etmektir. İçimizi Kitâb-ı Kerîm'in bîtinıyla, dışımızı da zâhiyile tezyîn edelim. Gerçek enerji budur Muhyiddîn-i Arabî (ks)'un ifâdesiyile.

Hayat

Eczânede pazarlanan ilaçlar baş, diş, mîde bağırsak, göğüs vs. için takdîm edilen devâlardır. Biz şimdi asıl şifâyâ bakalım, Allah Teâlâ Kur’ân-ı Kerîm’i şifâ olarak sunuyor: **“Biz Kur’ân’dan mü’minlere şifâ ve rahmet olan şeyleri indiriyoruz.”**¹ Hadîs-i Şerifler şifâdır. Devâların başı az yemektir. Aleyhissalâtü Vesselâm Efendimiz, **“doldurulan en zararlı kap mîdedir”**² buyuruyor. Kendisine indirilen Kitâb-ı Kerim’le, vahyin ta kendisi olan Hadîs-i Nebevîleri’yle ve Zât-ı Muhammediyye’leriyle tümünden şifâdır âleme. Efendimiz (sav) beyin ve gönüllere sunduğu îlâhî mesajla dertlere devâ örnektir. **“O Allah ki, Rasûlü’nü hidâyet ve hak dinle, bütün dinler üzerine, görüş ve sistemler üzerine üstün kılmak için gönderdi.”**³

İnsanda en mükemmele ulaşma duygusunu Cenâb-ı Hakk, tecelliyâtın tümüne mazhar, yaratılış ve huy olarak en üstün olan Peygamberimiz (sav) ile temin buyurmuştur.

1 İsrâ, 17/82.

2 Tirmîzî, Zühd 47.

3 Fetih, 48/28.

Lügat mânâsıyla gidişat, istilâhî olarak hayat tarzı; sözü, davranışı ve sükûtle tasvip buyurduğu her tavriyle nümûne-i imtisaldır bize. İmam Ahmed bin Hanbel'e (rha) göre, O'nun (sav) mübârek sözünü reddedenin helâkine göz açıp yumuncaya kadar bir zaman kalmıştır.

İmam Mâlik'e (rha) göre, O'nun sünneti Nûh (as)'ın gemisi gibidir. Binen kurtulur, karşı koyan batır. İmam Şâfiî (rha) de, "*Resûlü Ekrem'in (sav) sözünden başka bir söz nakledersen, beni hangi semâ gölgeler, hangi arz taşır?*" demiştir.

'*Bize Kur'ân yeter*' diyenlere Kur'ân verir cevap. **"Allah Teâlâ'yı ve Peygamberi (sav) inkâr eden, Allah Teâlâ ile Peygamberinin (sav) arasını ayırmak isteyen, 'bir kısmına inanır bir kısmını inkâr ederiz' diyerek îmanla küfür arasında bir yol edinmek isteyenler, işte bunlar gerçek kâfirlerdir."**⁴

Kur'ân'a uymak nasıl vâcipse, sünnete de uymak vâciptir. **"Resûl (sav) size neyi getirdiyse onu alın, sizi neden nehyettiyse ondan sakının."**⁵ Efendimiz (sav): **"Kim bana itâat ederse Cennete girecektir. Kim bana isyân ederse, o imtinâ etmiştir."**⁶ buyurur.

Hz. Ömer (ra) Veysel Karânî'ye, "*niçin sağlığınızda Peygamberimiz'e gelmedin?*" deyince, Veysel Karânî'nin cevâbi şu oldu: "*Sevgi mutâbaat ister, sinn-i saâdeti şehîd oldu diye Uhud'da, dişlerimin hepsini çektirdim.*"

Dâvud Tai, Cafer b. Sadık'a "*bana öğüd ver kalbim kararlı*" deyince, Cafer b. Sadık şu şekilde hitâb etti: "*Kıyâmet*

---

4 Nisâ, 4/150-151.

5 Haşr, 59/7.

6 Buhârî, İtisam, 2.

günü gelince Peygamberimiz (sav) elimden tutup, “Niçin bana tâbi olma hakkını îfâ etmedin?” derse ben ne yaparım? Bu iş neseble yapılmaz. Allah Teâlâ’ya lâyük hizmetle olur.”

Abdül Hâlik Guçdevânî (ks), “Allah Teâlâ ve Resûlü’ne uymakta sebat gösterince şeytan kaçar.” buyurdu.

Hâce Ârif Rivgiri (ks), Peygamberimiz’in (sav) sünnet-i seniyyesine dikkati sâyesinde kutbiyyet makâmına gelmiştir.

Şeyh Seyfüddin (ks) Peygamberimizin (sav) sünnetine o kadar riâyet ederdi ki, kendisine “sünnet-i seniyyenin ihyâ edicisi” denirdi.

Şah Abdullah Dehlevî (ks) cehennem azâbından korktuğu gece Peygamberimiz’i (sav) gördü. O “**Sen bizi sevenlerden-sin. Bizi seven cehenneme girmez.**” buyurdu.

Efendimiz’e (sav) sevgileri sebebiyle O’na tamâmen uyarlardı. Ebu Eyyûb el-Ensârî (ra) yemeği Peygamberimiz’in (sav) parmaklarının isâbet ettiği yerden yerdi.

İbni Ömer (r. anhüma), Resûlüllâh’ın (sav) yürüdüğü yoldan yürür, gölgesinde oturduğu ağacı sulardı.

Hz. Cabir b. Abdullah (ra) “O hac yapınca hepimiz yaptık. Kur’ân O’na nâzil oluyor, uygulamasını en güzel bilen de odur diye, O Server-i Kâinât’a tâbî olduk.”

O’nu o kadar severlerdi ki, devesini, böğürtüsünden bilirlerdi. Hz. Ebu Bekir (ra) namaz kıldırırken, deve böğürtüsünü duyunca, “bu Resûlüllâh’ın (sav) devesi” derdi.

Her hareketini tâkible, tatbîk ederlerdi. Habbab b. Eret (ra), Efendimiz’in (sav) namaz kılarırken öğle ve ikinci namazlarında Kur’ân okuduğunu söyler. Sebebini soranlara, “sakallarının hareket etmesinden” der.

Hz. Enes (ra) Ramazan bayramında yediği hurmayı sayıp, “tek aded yedi” demişti.

Mübârek sözlerini sayarlardı. İbni Ömer (r. anhöma), “bir mecliste Resûlüllah (sav) yüz defa istiğfar okurdu” der. Saymakla bitiremeyiz bu misâlleri. Her büyüğün kemâli, O'nun sünnet-i seniyyesine uymaklardır.

Antlaşmaları çiğneyip, yasal savunmasını yapanlara, ölçüsüz güç kullananlara ne güzel misâldir Kitâb-ı Kerîm. **“O halde kim size saldırırsa, size saldırdığı gibi siz de ona saldırın, fakat ileri gitmeyin.”**”

İslâm cana, mala, düşünce ve insanın inancına dokunulmazlık getirmiştir. Vedâ Hutbesi'nde insana verilen değer şu şekilde belirtilmiştir:

Emânetlerin ehline verilmesi.

Âile ve toplum hayâtına zarar veren fuhuş vb. davranışlar yasaklanmıştır.

İnsanların ırk ve renk farkı gözetilmeksizin birbirlerine eşit oldukları belirtilmiştir.

Bütün Müslümanlar kardeştir.

Kimsenin kimseye zarar verme hakkı yoktur.

Herkesin can, mal ve nâmusu tecâvüzden korunmuştur.

Uluslararası diplomasi hukûkunun ve insan hakları hukûkunun birçok hükmünü ihlâl eden Avrupa. Yukarıda maddelerle belirtilen İslâm'ın nefesine, hayâtına muhtaçsın. Bu gidişle kendi halkına da barış getiremezsin.

---

7 Bakara, 2/194.

Avrupa'nın suç istatistiklerine bakıldığında, kaçakçılık, cinsel istismar, hırsızlık oranlarında yüksek bir artış olduğu görülmektedir, hapisane doluluk oranlarına bakıldığında bunu açıkça görebiliriz. Adalet Bakanlığı Avrupa Birliği Genel Müdürlüğü'nün yaptığı araştırmaya göre, 2007-2012 yılları arasında hapisane doluluk oranı %2 artmış ve 2013 yılında bu oran toplamda %96'ya kadar yükselmiştir. Avrupa'da en yaygın suçlar uyuşturucu ile alâkali suçlar ve hırsızlık olmuştur.

Günümüzde 1 yılda ortaya çıkan suç oranı 600 yıllık Osmanlı Devleti'nde ortaya çıkmamıştır. Buradan, İslâmiyet'in işlenen suçlara ne derecede etkili olduğunu görebiliriz. Öyle ki yabancı diplomatların yazılarından gördüğümüz kadarıyla onlar, cezasının el kesme olduğu hırsızlık suçunun Osmanlı İstanbul'unda yılda 1 veya 2 kez ortaya çıktığını, esnafın kapısını kilitlemeden vakit namazlarına gittiğini yazmışlardır.

İki cihan Serveri Fahr-i Âlem Muhammed Mustafa (sav)'in hayâtının örnek alındığı devirler ne huzurlu devirlerdir. Peygamberimize (sav) ümmet olma şerefini Necip Fazıl (rh.a) ne güzel ifâde ediyor:

O'nun Ümmetinden Ol

*Beri gel serseri yol!
O'nun ümmetinden ol!
Sel sel kümelerle dol!
O'nun ümmetinden ol!*

*Sen hiçliğe karşı yön
Hep sıfır arka ve ön
Dosdoğru kibleye dön!
O'nun ümmetinden ol!*

*Gel, dünya murdar kafes
Gel gırtlakta son nefes
Gel arşı arayan ses
O'nun ümmetinden ol!*

*Solmaz, solmaz bu bir renk,
Ölmez, ölmez bir ahenk,
İnsanlık; hevenk hevenk
O'nun ümmetinden ol!*

*Gökte çakıyor haber:
Geber, çelik put geber!
Doğrul yeni seferber!
O'nun ümmetinden ol!*

Necip Fazıl Kısakürek

Tıb'da Devrim

Yahya b. Muaz (ks) “*insanlar maddî hastalıklarından dolayı perhiz yaparlar da mânevî hastalıkları için yapmazlar*” buyurur. Yûnus Sûresi'nin elli yedi ve elli sekizinci âyet-i celîle'sinin tefsirinde, Konevi (rha) şifâ kelimesini kalbdeki fenâ huyların telâfisi olarak izah eder.

Tıb ilmi ile tasavvufun hayli münâsebeti vardır. “*İlim iki kısımdır. Biri din ilmi, diğeri tıb ilmidir.*” Peygamberimiz (sav): “**Ey insanlar! Tedâvi olunuz. Çünkü yüce Allah şifâ-sını vermediği hiçbir hastalık yaratmamıştır.**”¹ Es'ad-ı Erbilî'nin (ks) dergâhında evrad ezkâr alana “*Aşıldın mı, tedâvi oldun mu?*” tâbirini kullanırlar. Kur'ân-ı Kerîm'in dilinde “tezkiye”dir yâni mânevî temizliktir bu tâbir.

Hastalıkların tedâvisinde teşhis ve tedâvi çok önemlidir. Teşhis edilen hastalık yok edilerek tedâvi gerçekleşir. Bu sebeble Rabbimiz (cc) Şems Sûresi'nde evvelâ kötülüklerden arınmayı, daha sonra da tedâviyi, takvâyı ilhâm eder. İsyânların tedâvisinde, günâha sebep olan yollar hep

1 Bk. Tirmizî, Tıb, 2; Ebû Dâvud, Tıb, 11.

kesilir. Zinâ fiilini işlememek için, bakmayı, dinlemeyi, dilleşmeyi, elleşmeyi yasaklar dînımız. Enbiyâ Sûresi'nin yedinci âyet-i celîlesinde, **“Eğer bilmiyorsanız ehl-i zikre, bilene sorun”** gerçeğine bakarak, işin ehli doktora, şerîat ve tarîkatin tasdîk ettiği mürşid-i kâmile mürâcaat edilir.

Hayvansal yağ ve nebâtâtta, bitkilerden elde edilen ilaçlarla tedâvi gerçekleştirildiği gibi, Kur'ân-ı Azîmüşşân ve Ehâdîs-i Muhammediyye'den çıkarılan esaslardan da ilaçlar sunulur. İlaçların kullanım kılavuzu olduğu gibi, mânevî ilaçların da dozajı ve vakti vardır. Allâh'ın Resûlü (sav) **“Nasıl namaz kılıyorsam öyle kılın”** buyurur. İslâm fıkhnın temellerini oluşturan hadîs-i şerif de de haber verilir her şeyin ölçü ve tartısı. Herhangi bir söz Resûlullâh'a (sav) uymazsa reddolunur. Mânevî ilaçların kullanımında tavsiye edilen vakit seherdir. Zâriyât Sûresi'nin on sekizinci âyetinde, **“Seher vakitlerinde de onlar istiğfâr ederlerdi.”** Aleyhissalât ü Vesselâm Efendimiz: **“Allah, her gece dünyâ semâsına gecenin son üçte biri kaldığında rahmetiyle tecellî eder ve şöyle buyurur: ‘Bir isteyen yok mu onun istediğini vereyim? Bir duâ eden yok mu ona icâbet edeyim? Bir mağfîret dileyen yok mu kendisini bağışlayayım?’”**²

İlaca hapa verilen paralar, yerine göre çok yanlıştır. Haramla tedâvi olunmaz. Ebu'd Derda (ra) anlatıyor: **“Resûlullah (aleyhissalâtü vesselâm) buyurdular ki: “Allah Teâlâ Hazretleri hastalığı da ilacı da indirmiştir. Ve her hastalığa bir ilaç var etmiştir. Öyleyse tedâvi olun. Ancak haram olan şeyle tedâvi olmayın.”**³ Mikrobu, bir başka tesirli mikropla giderme yöntemi doğru değildir. Kimyâsal maddelerden oluşan ilaçlar Amerika ve Avrupa'da satılmazken, bizim ülkemizde önü

2 Müslim, Müsâfirîn, 169.

3 Ebû Dâvûd, Tıb, 11.

alınmaz bir şekilde pazarlanmaktadır. Doktorlar saatlerce düşünüyor, mide için verdiğim ilaç böbreklere zarar verir mi? diye. Allah Teâlâ'nın tabiatta bize sunduğu ilaçlara nazar edelim.

Üstâzımızın bâsur rahatsızlığında, ameliyatı değil de Sâmî Efendimiz Hazretleri (ks) nebâtî ilaçla tedâvi olmasını söyler ve şifâ bulur biiznillâh. “*Sadaka belâyı def eder, ömrü bereketlendirir.*”⁴ hadîsine riâyetle büyüklerimiz, rahatsızlıklarında yedi fakire infakta bulunurlardı. Tehlikeli uçların tedâvideki usullerinin yerine, Nebevî metodu uygulayalım. Hem cebimiz rahat etsin, hem de bünyemiz. Gayrimüslim doktor, sahabenin tedâvi için neden gelmediğini sorar. Ashâb-ı güzîn, “*bizim Peygamberimiz (sav) acıkmadan yemememizi, taâma arzulu iken de kalkmamızı öğütler*” der. “*İnsanoğlu midesinden daha zararlı bir kap doldurmamıştır. İnsanoğluna belini doğrultacak birkaç lokma kâfidir. Mutlaka yemesi gerekirse midesinin üçte birini yemeye, üçte birini içmeye, üçte birini de nefes alıp vermeye (hava-ya) bırakmalıdır.*” Kitâb-ı Kerîm’imiz, “**yeyiniz içiniz, ama isrâf etmeyiniz**” buyurarak gerçek sıhhati haber verir. “**Biz Kur’ân’ı mü’minlere şifâ ve rahmet olarak indiriz...**”⁵ Tedâvi yollarını Efendimiz (sav) gösterdiler. Gözü ağrıyan birisine Hz. Peygamber Efendimiz (sav) “**Sabur ile tedâvi et**”⁶ buyurdu. Peygamber Efendimiz (sav) baş ağrısından şikâyet eden bir kimseye kan aldırmasını tavsiye buyurdu.

Buhârî “Kitâbu’t-tıbb” ve “Kitâbu’l-merda” başlığı altında iki bölüm, Ebu Dâvud “Kitâbu’t-tıbb” diye bir bölüm ayırmış, aynı şekilde Tirmizî, İbn-i Mâce, Müslim, Nesâî, Ahmed bin Hanbel ve İmam Mâlik de eserlerinde tıpla ilgili hadislerle

4 Tirmizî, Zekât, 28/664.

5 İsrâ, 82.

6 Müslim, Hac, 89, 90.

yer vermiştir. İbni Sînâ'nın *Kânun fi't-Tıp* adlı eseri binlerce yıl Avrupa'daki tıp okullarında okutuldu.

Erzurumlu İbrahim Hakkı Hazretleri *Mârifetname* isimindeki eserinde, sıhhatle alâkalı konuları şu şekilde belirler: Uykuda terleme sebebi çok yemedir. Uykunun hafifliği kuru gidâlarladır. Uykusuzluğu süt ve arpa suyu gibi yiyeceklerle gidermeli. Bedenin oluşum bekasının birinci sebebi havadır. Teneffüsle akciğer içinde rûhun dumansı olan fazlalıklarının nefesin itilmesiyle çıkarılması, rûha itidâl vermek için zorunludur.

Kokuların ruh üzerindeki etkisi bile önemlidir. Deterjan, sentetik parfümler rûhumuzu öldürüyor. Kokuyla zihin kontrolü bilinen bir gerçektir. Gündüz bir kere gidâlanmak, bir kere gecede yemek, vücûda sıhhat ve rûha hafifliktir.

Hastalıkların sebebi gidâlardır. Tokluktan korunan kimsenin hayâtı âfiyette olur. Obezler yemeği azaltıp, hamamı çoğaltsın. Hareket edip, sert yerde yatsın. Mercimek, arpa ve eski peynir yesin. Rezene gözü kuvvetlendirir. Karaciğer tıkanıklığını açar, idrarı düzeltir. Soğuk su mîde iltihâbını giderir. Sarımsak müzmin öksürük ve göğüs ağrıları için gâyet faydalıdır. Asalak ve kurtları döker, bitleri öldürür. Sirke kanı inceltir, safrayı söker. Hazma yardımcı olur ve uyuzu önler, yanıklara iyidir. Gülyâğı baş ağrısını geçirir, gargara yapılırsa diş ağrısını keser. Sumak şişleri ve urları giderir, diş ağrılarını keser, susuzluğu teskîn eder, mîdeyi düzeltir ve iştah açar, saç siyahlaştırır. Üzerlik balgamı söker, mafsals ağrıları dindirir. Zeytinyâğı sürünmek, saçları kuvvetlendirir ve beyazları düşürür.

İlk insan ve ilk peygamber olan Hazret-i Âdem'e, Allâhü Teâlâ tarafından gönderilen sahifeler içinde tıp hakkında mâlûmat vardır. Dâvûd aleyhisselâm zamânında yaşayan

Lokman Hekim tabiplerin pîridir. Peygamberimiz (sav) tıp bilgisini çeşitli şekillerde izah buyurdu. Peygamberimiz, hastaların karantinaya alınmaları, perhiz yapmaları ve temizlenmeleri gibi birçok tedâvi yolları göstermiştir.

Tıp ilmini öğrenmek ve tedâvi yapmak farz-ı kifâyedir. Yâni bir toplumda mutlakâ hekim olması gerekmektedir. Müslümanların yetiştirdiği ilk meşhur hekim Ebû Bekr Muhammed Râzî'dir. İlk olarak, o zamâna kadar aynı hastalık sanılan kızıl, kızamık ve çiçeğin ayrı ayrı hastalıklar olduğunu keşfetmiştir. Göz ameliyatını ilk yapan hekimdi.

İbn-i Sînâ, asırlarca dünyâ tıbbını etkileyen hekimdi. Hayâtı boyunca çok sayıda hekim yetiştirmiştir. Kânun ve Şifâ isimli eserlerinde havanın ve mevsimlerin tesirleri, meskenler, rutûbetli ve kuru havalar, gıdâ maddelerinin özellikleri, içme suları, vücut temizliği, giyim eşyâları hakkında çok değerli bilgiler vermiştir. Hastalıkların mikrop-lardan geldiğine ilk işâret edendir. İbn-i Sînâ ile aynı asırda yaşayan büyük âlim El-Bîrûnî'nin tıp ve eczâcılığa dâir 1050 senesinde (80 yaşındayken) tamamladığı Kitâb-üs-Saydalâ adlı eseri Avrupa dillerine çevrilmiş ve batının tıp okullarında kaynak kitap olmuştur.

Ez-Zehrâvî Ebü'l-Kâsım Halaf ibni Abbas, cerrâhînin babasıdır. Tıbbın bütün dallarını ihtivâ eden otuz ciltlik bir tıp ansiklopedisi yazmıştır.

Ali bin Ebilhazm akciğerlerdeki kan deverânını, küçük kan dolaşımını târif etti. Batılılar İslâm üniversitelerine tahsil etmeye gelirlerdi.

Her hususta olduğu gibi, bizim tıp alanında da muhtaç olduğumuz kimse yoktur. Dînimiz İslâm her konuda bize bilgi vermiştir. Kaynak Kur'ân-ı Azîmüştân ve Sünnet-i Seniyye'dir.

Gıdâ

Her şeyin bir gıdâsı vardır. Yerin gıdâsı su, bitkilerin gıdâsı su, hava, güneş ve topraktır. Hayvanların ve insanların gıdâsı da, yerin bitirdikleridir. Toprakta çıkan mahsulle büyüyen vücûd fânîdir. Bâkî olan hayatta mesud kılacak olan gıdâ rûhânî ve mânevîdir. Maddî gıdânın gâyesi rûhânî gıdâyı misâfir etmektir. Bedenden gâye rûhânî âlemi tenvir, hayâta kavuşturmadır.

Yaratılış gâyemiz olan emânete vefâ, Hakk Teâlâ adına, O'nun hükümlerini hâkim kılma ve ilâhî isimlerin tecellîsine, sırlarına, nûrlarına erişmektir. Bu sebeple Allah hadîs-i kudsîde: **“Allâhu Teâlâ sizin sûretlerinize ve mallarınıza bakmaz. Kalplerinize ve amellerinize nazar eder.”**¹ buyurmuştur. İnsanı hayvandan ayıran özellik, **“İnsanları ve cinleri zâtıma kulluk etsin, Beni tanısin diye yarattım.”**² Âyet-i Celîle'sindeki mânâdır. Kin, kibir, hasetlik, hayvânî duygular gönlün gıdâsı olamaz.

1 Müslim, Birr, 34.

2 Zâriyât, 51/56.

Beynin gıdâsı tefekkür, Cenâb-ı Hakk'ın varlığını isbât eden kâinat kitâbını ve Kur'ân-ı Azîmüşşân'ı iyi okuyup üzerinde derin derin düşünmektir.

Kalbin gıdâsı sahih itikad, Peygamberimiz'in (sav,) As-hâb-ı Kirâm'ın ve gerçek âlimlerin görüşüne uygun inançtır. Allâhu Teâlâ'nın isimlerine, sıfatlarına, fiillerine, meleklerine ve Zâtına kavuşmaya inanmaktır. Aleyhissalâtü Vesselâm'ın getirdiklerine nasıl inanmamızı emretmişse o şekilde inanmaktır. Kalbin gıdâsı huzur, tevâzu, sevdiklerine sevgi, buğuz ettiklerine buğuz, rızâ, emirlerine uymak, nehyettiklerinden kaçınmak, sabır, dinde ihlâs, ilticâ, yalvarıp yakarma, ilâhî korku, ona yöneliş, tevekkül ve muhabbettir.

Dilin gıdâsı hayırlı kelâm, Kur'ân, zikir, faydalı ilim, bil-meyenlere tâlim, yolunu şaşırانları irşâd, doğru söz, tesbih ve kelime-i şehâdeti okumaktır. Dilin gıdâsı yalancı şâhitlik, yalan söz, mü'minlere sövme, iftirâ, Allah ve Resûlü'ne muhâlif sözler ve bid'at olamaz. İnkâr, şirk, nifak, gıybet, düşmanlık, fuhuş içeren sözler dilin gıdâsı olamaz.

Kulağın gıdâsı ilim, Kitâb-ı Kerîm'i öğrenmek, Ehlullâh'a sevgi, Aleyhissalâtü Vesselâm Efendimiz'e ve Zât-ı Kibriyâ'ya muhabbet ifâde eden sözleri işitmektir.

Elin gıdâsı başkasının malına haksız yere el uzatmak değil, hakkı tutup kaldırmaktır. Fakir ve yoksula yardımdır. Dünya üzerinde zulüm gören mazlumlara iâne, yardımdır. Ayağın gıdâsı hastaları ziyâret, cenâzeleri tâkip, câmi ve cemaate, hayırlı meclislere koşmaktır.

Tevhîdin gıdâsı yalnız O'na kulluk, O'ndan yardım bekleme, O'na dayanıp güvenme, maksat ve gâyeyi ona has kılma ve hükmü Zât'ına vermektir.

İslâm'ın, Müslüman olmanın gıdâsı namazda haşyet, zekâta, kalpte cömertlik, oruçta takvâ, hacda ebedî âleme kesin inanç ve vuslattır.

Zikrin gıdâsı Allah Teâlâ'nın kulunu rahmetle yâd etmesidir. İstiğfârın gıdâsı af, salât ü selâmın gıdâsı Aleyhissalâtü Vesselâm Efendimiz'in Rûhâniyetiyle buluşmaktır.

Ölüm tefekkürünün gıdâsı ölmemenin sırrına erişmektir. **“Ölmeden evvel ölünüz”** gerçeğini tatmaktır.

Râbitanın gıdâsı Peygamberimiz (sav) ve Zât-ı Kibriyâ'nın muhabbetine erişmektir. Anne ve babanın gıdâsı sâlih evlât yetiştirmektir. Çocuğun gıdâsı Kur'ân tilâveti, Ehl-i Beyt sevgisi ve Resûlullâh muhabbetidir.

Akrabânın gıdâsı sılayı rahim, ziyârettir. Komşunun gıdâsı yediğimizden yedirip içtiğimizden içirmektir.

Memleketin gıdâsı sulhu temin etmektir. Dünyânın gıdâsı ibâdet, cennetin gıdâsı Cemalullâh'tır.

“Allah Zülcelâl üzerinize görünen ve görünmeyen, maddî ve mânevî nîmetlerini bolca ihsan buyurmaktadır.”³ Ey insanlar! Bütün yeryüzündeki nîmetlerimden helâl, pak olmak şartıyla yiyin, fakat şeytânın adımlarına uymayın. Çünkü o size açık ve belli bir düşmandır.”⁴ “Hz. Dâvûd ne güzel kuldur. Kendi kazancını yer.”⁵ buyurur Efendimiz (sav).

---

3 Lokman, 31/20.

4 Bakara, 2/168.

5 Buhârî, Büyû', 15.

Kardeşliğin Kimliği

Kulağın sağlıklı bir şekilde işitmesi, bir diğeriyle mümkündür. Gözün görmesi, kalbin çalışması, bütün fonksiyonlarının intizâm içinde olmasına bağlıdır. El, ayak birbirlerinin yardımıyla hareket eder. Dışta ve içte beden bir bütünlük arzeder. Ciğerin rahatsızlığı bedende yara ve bere olarak görünür.

Mîmârî bir yapı; taşı demiri, çimentosu kireci, sıvası boyası, kapısı penceresi, mefruşâtı ve bütün dekoruyla bir binâdır.

Araba; motoru, debriyajı, şanzımanı, direksiyon, süspansiyon ve tekerleri, elektrik sistemi, turboşarj, kaportası ve koltuğuyla bir bütündür.

Enfüs, iç âlemde nasıl bir insicâm varsa, âfakta, dış âlemde de bir intizam vardır. Ay, güneş, yıldız ve sayılamayacak kadar çok canlı ve cansız varlıklar bir hesapla yürümektedir. **“O’nun nezdinde her şey ölçü iledir.”**¹ buyurur Hakk Teâlâ.

1 Ra’d, 13/8.

Kâinât bir bütün hâlinde hareket ederken, mükevvenat kendisinin hizmetine verilen insan nasıl darmadağınık bir hayat sürebilir? Şefkat anlamına gelen rahme bağlı baci kardeş, amca dayı, teyze hala akrabâlık bağını nasıl koparabilir? *Sıla-i rahim, akrabâlık hak ve hukûkunu gözetme, güzel ahlâk, etrâfıyla güzel geçinme o beldeye sürûr verir ve ömrü bereketlendirir.*²

Her şeyin bir çimentosu, zamkı ve bağı vardır. Hakk Teâlâ yolunda emek sarf edenler, Dîn-i İslâm için çalışan mü'minler, kenetlenmiş bir yapı gibi târif buyurulur Saff sûresinde. Allah Teâlâ yolunda dost olanların ilgi ve bağı ülfettir, sevgidir. Birbirinin kanını döken Evs ve Hazrec kabîleleri meveddet, sevgi bağıyla kaynaştılar. **“Hani siz birbirinize düşman kişiler idiniz de O, gönüllerinizi birleştirmişti ve O'nun nîmeti sâyesinde kardeş kimseler olmuşunuz.”**³

Sabır ve huzur ehli olmak da kardeşliğin çimentosudur. **“Sen kötülüğü en güzel şekilde önle. O zaman seninle kendisi arasında bir düşmanlık bulunan kimse, sanki candan bir dost olur.”**⁴ Güzel ahlâkın kendisinde cem olduğu Hadîs-i Şerîf, *“Kötülük edene iyilik et”* kelâm-ı Muhammedî'sidir (sav).

İç ve dıştaki maddî intizam, mânâda da vardır elbet. Yaratılış gâyesine uymayan âzâ bize yabancıdır. Belki de hakkımızda dâvâcıdır. **“O gün onların ağızlarını mühürleriz; yaptıklarını bize elleri anlatır, ayakları da şâhitlik**

---

2 Bu minvalde bk. Tirmîzî, Birr, 49.

3 Âl-i İmrân, 3/103.

4 Fussilet, 41/34.

eder.⁵ Beyin yüce kudreti tefekkürle, akıl hakîkati bulmakla; el yardıma, ayak hizmete koşmakla kardeş olur. DNA'sında kulluk olan her varlık kardeştir birbirine. **“Göklerde ve yerde olan herkes istisnâsız, kul olarak Rahmân'a gelecektir.”**⁶

İnanan ve inanmayı birbirine bağlayan bağ, Hâlık sıfatıdır. Yaratılanı yaratandan dolayı sevme duygusudur. Taif ve Uhud'da kendisine zulmedenlere, Aleyhissalâtü Vesselâm'ın yaptığı duâdır: **“Yâ Rabb! Kavmimе hidâyet ver. Onlar bilmiyorlar da onun için hakâret ediyorlar.”**⁷

İman bağı mü'minleri, elde, dilde ve gönülde yardıma, duâya ve sevgiye götürür. *“Şol bir kimse din kardeşinin ihtiyâcını def eyler, Cenâb-ı Allah da o kimsenin ihtiyaçlarını giderir.”*⁸ Haksızlığa uğrayan ğayr-i müslim de olsa, ona yardımcı emreder dînimiz. Dünyânın çeşitli yerlerinde dövülen sürülen, yerinden yurdundan edilen, yakılıp yıkılan mü'minlere yardım, vücûdumuzdan bir parçanın ızdırâbını duymaktır. *“Mü'minler birbirlerini sevmeye, birbirlerine acıyıp şefkat etmede bir beden gibidirler. Bir organ ağrırsa, bütün beden de uykusuzluk ve ateş ile ona katılır.”*

---

5 Yâsîn, 36/65.

6 Meryem, 19/93.

7 Keşfu'l-Hafa, 1/221.

8 Buhârî, Mezâlim, 3; Müslim, Birr, 58.

Dünyâda İslâm

Allah Teâlâ bize örnek olarak Nebîler, siddîklar, şehîd ve sâlihleri gösterir. Nebîlerden sonra onlara vekil olan ulemâ ve urefâdan H. Hasan Efendi hem dervîş hem de mürşiddi. Üstâzını ziyârette, verilen saatten iki dakika sonra geliş, kendinden geçmeye baygınlık geçirmesine vesîle olur. Netîcede, saatlerinin ayarından kaynaklandığı anlaşılınca gecikmenin, rahatlar.

Üstâz-ı Âlîleri, “*Hasan Efendi buyursun*” der. “*Oğlum! Efendimin emrine muhâlefet etmedim, bizi istemişler, sen bekle.*” dedi. Bir müddet beklemenin sonucu, müsâade-i âlîleriyle huzûruna dâhil olduk.

Kayseri’de, Sâmî Efendi’nin görevlisi H. Şaban Efendi himmet ehliydi. “*Mübârek ellerini öptüğümde duyduğum hazzı hâlâ unutamam.*” H. Hasan Efendimiz, “*Oğlum! Sana himmet etti*” buyurdu. Daha o günlerde çocuktum. Onu bize çokça anlatır, Efendimiz tâbirini kullanırdı.

Sohbetinde H. Şaban Efendi’nin (Kavafoğlu), eller dizlerin üstünde, başlar bir tarafa eğik, herkes huzur içindeydi. Biri Allah deyince, herkes elektriklenir Allah derdi. Başı önüne

eğikti. Cemaate, başını kaldırıp bakınca, cezbeyle feryâd ü figânlar kopardı. Üstâzımız bir şiir yazdı onun hakkında. Beyitin birisi şuydu:

*“Unutulmaz göz ucuyla bakışın
Mâneviyat çengelini takışın.”*

Sâmî Efendi H. Şaban Efendi için, “Şerîat ondan incinmedi” buyurur.

Sâmî Efendi’nin (ks) hulefâsının hep ayrı ayrı güzellikleri var, bizim zâhirî bakışımızla. Hepsini zikretmek mümkün olmadığı için, şu beyti okusak kâfi sanırım:

*“Bu gülistan bahçesinde gerçi yüzbin gül biter
Bu gülistandan haber vermeye bir tek gül yeter.”*

Talaslı Hafız Mehmed Efendi câmi temizliğiyle meşgûl olurdu. Kayseri’de Hunat camiinin ayakkabılıklarını temizlerken gördüm. Son derece hassastı. Cezbe hâli vardı. Kur’ân okunurken ayağa kalkar, sağa sola “Hû Hû” diye feryâd ederdi. Üstâzımızın sohbetinde de aynı hâl zuhûr etti. Hâlini garipseyenler olunca, şöyle dedi: “Bu zâtın hâli beni ayağa kaldırıyor. Haydi siz de konuşun da beni Hû Hû diye cezbelendirin bakalım” dedi.

Kayseri’de üç sâlih zât vardı. Üçü de hanımından bîzârdı. Biri de Hafız amcaydı. Bir gün eve et alır kasaptan. Hanımı, “neden kemikli aldın?” diye kafasına fırlatır. Başı yaralanan amca, kanları silerek, “başımı kanattın” der, hiç bağırıp çağırmaz.

Dereköy’den Serbest Mehmed amca, yüz yaşları dolaylarında, vefât etti. Koyunları otlatırken uyuyakalır. Koyunlar başkasının ekin tarlasına girer. Tarla sâhibi öfkelenerek bir

taş atar. Başı kanlar içinde kalan Serbest Mehmed amca, hiç kızmadan, eline bulaşan sıcak sıcak akan kanları göstererek, “başımı yardım” der gevrek gevrek bir sesle.

Dereköy’ün aşağısında Kesteliç köyü var. Evliyâdan meşhur H. Mücellit Hoca burada meskûn. Bahçesinin suyunu elinden alırlar. Suyu isteyince, hiç sulanması mümkün olmayan süpürgelik otu, yavşanları sularlar. Hiç kızıp darılmaz. “İşiniz bitince müsaade edin suyu” der.

En çok kavga mahallede sudan olur. Üstâzımızın da suyunu keserler. Hiç sinirlenmeden, suyu ister. Karşıdaki su hırsız münâsebetli söz söyler. Üstâzımız, “bu su ile abdest al, guslet” der. Bu yumuşak tâbirlere adam, alaylı ifâdelerle karşılık verir.

“Hasan hoca
Yoldaş oldun
Gündüz gece
Okur Kur’ân
Hece hece”

Bu mealde övgüye mazhar olan İpek Hocamızın, Üstâzımızla geçen hâtıraları bir standır bitmez. Bize şöyle bir hâdiseyi tatlı diliyle nakletti: “Üstâzımızın bahçesinde Tahir Hocamız ve seçkin bir topluluk sofradaydık. Lokmalar midemize düşüyordu. Ama kalbimize inen feyiz neydi? Bu kalbî gıdâyı düşünürken, başımı yukarı kaldırdım. Bir de ne göreyim, Üstâzımız; bize balkondan teveccüh buyuruyor.”

Bu hâtıralar bilenlere hikâye gibi gelmez. Çünkü İslâm, bu kutlu kimselerin omuzlarında yükseldi. Onlar ilâhî pazarda can ve mallarını sattılar. Ucuza gitmemek için, rızâ âleminde Cemâl-i ilâhî’yi kasedtiler. Tevbe Sûresi’nin 111. âyetinin sırrına mazhar oldular: “Şüphesiz Allah, mü’min-

lerden canlarını ve mallarını, kendilerine vereceği cennet karşılığında satın almıştır. Artık, onlar Allah yolunda savaşır, öldürürler ve ölürler. Allah, bunu Tevrat'ta, İncil'de ve Kur'ân'da kesin olarak va'detmiştir. Kimdir sözünü Allah'tan daha iyi yerine getiren? O hâlde, yapmış olduğunuz bu alışverişten dolayı sevinin. İşte asıl bu büyük başarıdır.”¹

Kıt kanaat geçindiler. Din yolunda hizmet için her şeylerini fedâ ettiler. Zikrullâh ile, demiri âyineleştirdiler. Gül yaprağının her noktasında gül olduğu gibi, vücudlarının her zerresinde zikrullâh uyandı. Nefis tezkiyesi ve rûhî gelişimle ölümü öldürdüler. Kabirde bile kefenleri çürümedi. Bakara Sûresi 154. âyetin muhâtabı oldular. **“Allah yolunda öldürülenler için “ölüler” demeyin. Hayır, onlar diridirler, fakat siz bilemezsiniz.”**²

İslâm'ın hâkimiyeti, nefis terbiyesinden geçer. Üstazlarımızın yetiştirdiği bu mübârek insanlar, edeb ve terbiye süzgecinden geçmiştir. Hadîs-i Şerif'de Aleyhissalât ü Vesselâm Efendimiz: **“Küçük cihaddan büyük cihâda dönüyoruz.”**³ Diğer bir Hadîs-i Şeriflerinde de, **“Hakîkî mücâhid nefisine karşı cihad açan kimsedir.”**⁴ buyurur. Rabbimiz (cc), Resûlullâh (sav)'e düşmanla savaşmaları için bir ordu gönderdi. İslâm ordusu savaştan dönünce onlara: **“Âferin küçük cihâdı yapanlara; ancak büyük cihad onlar için farz olarak kalmıştır”** buyurdular. Ashaptan bâzıları **“Yâ Resûlallâh! Cihâd-ı Ekber nedir?”** deyince Hazret-i Peygamber (sav): **“Nefisle cihaddır.”**⁵ buyurdular.

1 Tevbe, 9/111.

2 Bakara, 2/154.

3 Suyuti, II,73; Münavî, Feyzü'l-Kadir, 4/511.

4 Tirmîzî, Fezailü'l-cihad, 2.

5 Beyhâki, ez-Zühed, 1/165.

Gâlibiyet İmandadır

Altı Gün Savaşı, diğer adlarıyla 1967 Arap-İsrail Savaşı, Üçüncü Arap-İsrail Savaşı, Altı Günün Savaşı veya Haziran Savaşı, 5 Haziran 1967 Pazartesi, İsrail ile Arap komşuları Mısır, Ürdün ve Suriye arasında başlayan ve 6 gün süren savaş. Korkuya kapılan halka, İsrail yöneticileri şu târihî sözü söyler: “Müslümanların sabah namazına iştirâkine bakın. Eğer Cuma namazındaki kalabalığı görürseniz korkun.”

Nusret, Yardım Dayanışmadır

Başarı mü'minlerin tesânüdü, ibâdeti, evrad ve ezkârıyla orantılıdır. Bu gerçeği Mevlâmız (cc) şu şekilde haber verir Kitâb-ı Kerîm'inde:

“Toptan Allâh'ın ipine sarılın, ayrılmayın. Allâh'ın size olan nîmetini anın: Düşmandınız, kalblerinizin arasını uzlaştırdı da onun nîmeti sâyesinde kardeş oldunuz. Bir ateş çukurunun kenarında idiniz, sizi oradan kurtardı. Allah, doğru yola erişesiniz diye size böylece âyetlerini açıklar.”¹

1 Âl-i İmrân, 3/103.

“Şüphesiz mü’minler birbiri ile kardeşirler; öyle ise dargın olan kardeşlerinizin arasını düzeltin; Allah’tan sakının ki size acısın.”²

Güç Yardımlaşmadadır

“İyilik ve takvâ husûsunda yardımlaşın, günah ve haksızlık yolunda yardımlaşmayın. Allah’tan korkun, çünkü Allâh’ın cezâsı çetindir.”³

Gâlibiyet İmandadır

“Gevşeklik göstermeyin, üzölmeyin; eğer inanmışsanız şüphesiz en üstün olan sizsiniz.”⁴

Bereket Allah Teâlâ’yı Anmaktan Geçer

“Sen ve kardeşin mûcizelerim ile (desteklenmiş olarak) gidin ve beni anmakta gevşeklik göstermeyin.”⁵

“Ey îmân edenler! (Savaş için) bir toplulukla karşılaştığınız zaman sebat edin ve Allâh’ı çok anın ki kurtuluşa eresiniz.”⁶

Abdestsiz namazsız başarı olmaz. Kur’ân’a saygısından bin yıl cihâna hükmetti ecdâdımız. Çünkü Server-i Âlem (sav) gece yarılarında kadar Bedir’de göz yaşlarıyla secdede, sabahında elinde kılıç cenk etmiştir.

Makam mansıb, mal mülk, servet şöhret düşkünlüğü ile bir yere varılamaz. Azamet-i îlâhiye’ye karşı tezellül, inkisar, tevâzu ve acziyeti ifâdeyle yürünür bu yolda. Zehirle pişen aş, çile meşakkat, susuz uykusuz, yerine göre açlıkla bal olur. Nerede görölmüş keyf ile, nefis ve heva ile galibiyet...

---

2 Hucurât, 49/10.

3 Mâide, 5/2.

4 Âl-i İmrân, 3/139.

5 Tâ-Hâ, 20/42.

6 Enfâl, 8/45.

Cihad

Kur’ân-ı Kerîm okurken Zâriyat Sûresi’nin ellinci âyet-i celîlesi çok duygulandırdı. Biz ne yapıyoruz, Rabbimiz ne buyuruyor? **“O halde Allah Teâlâ’ya koşun.”**¹

- 1- Küfürden îmâna,
- 2- Günahdan, tevbe ile tâate,
- 3- Zikrullâha devamla, gafletten uyanıklığa,
- 4- Cehâletten ilme,
- 5- Nefsânî arzulardan takvâyâ,
- 6- Şüpheden yakîne, kat’î ve kesin inanca,
- 7- Şeytânın hîlesinden Rabb Teâlâ’ya koşun.

İbrâhim Edhem’e (ks) sorarlar:

– Neden duâmız kabûl olmuyor?

– Ey Basra halkı, hâlinizi inceledim. Kalbinizin günahlarla ölmüş olduğunu anladım. Ölmüş kalplerin duâsı kabûl olmaz, der.

---

1 Zâriyât, 51/50.

Halk sorar:

– Ne türlü günahlarla kalbimiz ölmüş?

Büyük Velî 10 tane günah sayar. Bunları da şöyle sıralar:

1- Allâh'ı tanıdığınızı söylüyorsunuz, ama emirlerini tanımıyorsunuz.

2- Kur'ân-ı Kerîm'i okuyorsunuz, ama muhtevâsıyla amel etmiyorsunuz.

3- Hz. Peygamber'i sevdiğinizi söylüyorsunuz, ama sünnetini sevdiğinizi göstermiyorsunuz.

4- Şeytânın düşmanınız olduğunu söylüyorsunuz, ama onunla dostluktan aslâ geri kalmıyorsunuz.

5- Cenneti sevdiğinizi söylüyorsunuz, ama ona lâyük bir amel işlemiyorsunuz.

6- Cehennemden korktuğunuzu iddia ediyorsunuz, ama ona götürecek fiillerden geri kalmıyorsunuz.

7- Ölüm haktır diyorsunuz, lâkin hak olan ölüme hiç hazırlık yapmıyorsunuz.

8- Din kardeşinizin ayıbı ile uğraşıyor, kendi ayıbınızı hiç görmüyorsunuz.

9- Allâh'ın lütfettiği nimetleri bolca tüketiyor, ama hiç şükretmiyorsunuz.

10- Ölülerinizi gömüyorsunuz, bir gün sizin de gömüleceğinizi düşünmüyorsunuz.

Elhamdülillah, îmanda yakîn, ibâdetle takvâ, ahlâkda ahlâk-ı hamîde yolu olan tarîkat-ı âliye mensûbuyuz. Sıddîk-ı Âzam ve Ali Kerremallâhü Veche (r. anhüma) Hazretleri'ne

emânet edilen zikir-i hafî ve cehrî, nakşî ve kâdirî yolunun muhibleriyiz. İtâat etmekle mükellef olduğumuz, Kur'ân ve Sünnet çizgisinden ayrılmayan pîrân-ı izâmın yolundayız.

Kendimize hedef olarak Şehid Hasan el Bennâ'nın sıraladığı esasları baş tâcı edinen kimseleriz.

1. Gâyemiz Allah,
2. Önderimiz Rasûlullah (sav),
3. Hayâtımız Kur'ân,
4. Yolumuz cihâd,
5. En büyük arzumuz Allah yolunda şehîd olmaktır.

Vakfımızın hizmetlerinden biri, “Kâfirlere karşı malınızla, canınızla ve dilinizle cihâd ediniz!” (Redd-ül-muhtar) Hadîs-i Şerîf'idir. Bu Muhammedî (sav) esâsa dayanarak “**Yenidünya Dergisi**”ni kurduk. Rabbimize sonsuz hamdolsun, belli bir noktaya geldik. Her bir nüshası gönlümüze şifâ, rûhumuza gıdâ olan dergimize, her bir ferdimizin en az bir abone temin edeceğinde şüphemiz yoktur.

Bir araya geldiğimiz günlerde, dergimizin insanların hidâyetine vesîle olması için birçok kimseye ulaşmasını istişâre edelim.

En az haftanın bir günü mutad görüşmelerimizi müteakib “**Yenidünya Dergisi**”ni konu edinelim.

Yaptığımız her işte ilâhî rızâyı gözeten kimseler olarak, Allah Teâlâ yolunda cihâd olan yayınıımızda gösterdiğiniz çabadan dolayı teşekkür ederim.

Ordumuzun muzaffer olmasını candan temennî eder, her birimizin murâbit, cihâd eri olarak hazır beklediğini bildiririm. Zafer inananlarındır ve zafer yakındır.

İslâm Birliği

Mâide Sûresinin üçüncü âyetinde Cenâb-ı Hakk, “**Bugün kâfirler, sizin dîninizden (onu yok etmekten) ümit kesmişlerdir. Artık onlardan korkmayın, Benden korkun. Bugün size dîninizi ikmâl ettim, üzerinize nîmetimi tamamladım ve sizin için din olarak İslâm’ı beğendim. Kim, gönülden günâha yönelmiş olmamak üzere açlık hâlinde dara düşerse (haram etlerden yiyebilir). Çünkü Allah çok bağışlayıcı ve esirgeyicidir.**”¹ âyet-i celîle’si anlatacağımız bütün sözlerin özetidir.

Millî paramızdan herşeye kadar bizim hiç kimseye ihtiyâcımız yoktur. Dînimiz mükemmel olduğu gibi, bizim her şeyimiz mükemmeldir. İnsan gücümüz, genç nüfûsumuz, aklımız fikrimiz, sanâyimiz, ekonomimiz, siyâsetimiz, devletimiz güçlüdür. Çünkü biz fânîlere dayanmıyoruz. Biz gücümüzü Aleyhissalât ü Vesselâm’ın şu tavsiyesinden alıyoruz: **“Allâh’ı gözet ki, O’nu önünde bulasın. Geniş zamânında Allâh’a kendini sevdire ki, O da seni sıkıntı zamânında tanısin (sevsin). Bilmiş ol ki, (takdîr-i ilâhî’ye göre) başına gelmeyecek olan şeyin sana isâbet edeceği yok. Ve sana isâbet edecek olan şeyden de senin kurtulacağın**

1 Mâide, 5/3.

yok. Bilmiş ol ki, nusrat (-ı îlâhiyye) sabır ile, küşâyış-i kalb de gam ve gussa ile berâberdir. Her güçlükle berâber bir kolaylık vardır.”²

İnsanlık için zarûret hâlini alan beş temel hakkın korunması gerekir:

- 1. Din Emniyeti**
- 2. Can Emniyeti**
- 3. Akıl Emniyeti**
- 4. Nesil Emniyeti**
- 5. Mal Emniyetidir.**

Bizi ekonomik yönden çökertmeye çalışanlara karşı, bu beş esâsı korursak sırtımız yere gelmez izn-i îlâhî ile. Çünkü malı uğruna ölen şehiddir.

Bugün pek önem vermediğimiz, 1 dolar’ın üzerinde ne gizli sırlar vardır. 1 dolar’ın ön yüzünde yazan “*FEDERAL RESERVE NOTE*” yazısı, federal rezerv’in senedi anlamına gelmektedir. Yâni, altın veya gümüş olarak karşılığı olmayan “sanal kâğıt” anlamına gelir. 1 dolar’ın arka yüzünde yazan “*IN GOD WE TRUST*” yazısı, güvendikleri tanrının para olduğu anlamına gelir.

1 doların arkasında, 12 katlı piramit ve bir de göz vardır. 12 kat Ya’kûb’un 12 oğlunu yâni 12 İsrail boyunu, piramit’in tepesindeki ışıklı göz ise “Her şeyi gören göz” yâni Yehova anlamına gelmektedir. Bu 12 oğul ve Ya’kûb’u temsîl eder. 13, Kabalistik ebcele hesâbına göre de, sevginin birliği, İsrail’in birliği anlamına gelmektedir. Ancak 12 katlı piramit ile göz arası açıktır. Bunun anlamı da, hedefledikleri “Tek Dünya Devleti”ni kuramadıklarından kaynaklanır. Ayrıca piramit’in üst kısmında yazan “*ANNUIT COEPTIS*” yazısını görmekteyiz.

---

2 Ebû Dâvûd, Sünnet, 16; İbn Mâce, Mukaddime, 10.

Bu yazı, başladığı işi bitirmek anlamına gelmektedir. Bu da gene Tevrat kaynaklıdır. “Kudüs’ten başlayan yılan, zaferle zincirini tamamlayıp yine Kudüs’e dönecektir.”

Piramidin alt kısmında yazan “*NOVIS ORDO SECLORUM*” yazısını görmekteyiz. Bu da, çağların yeni düzeni, yeni dünyâ düzeni ve tek dünyâ devleti anlamına gelmektedir.

Piramidin altındaki rakamlar (MDCCLXXVI) 1776 târihini gösterir. Bu târih de İllüminati’nin kuruluş târihidir. İllüminati “Aydınlanmışlar” anlamındadır ve Efendiler denilen süper zenginlerin yönettiği bir dünyâ komplosudur. 1772 yılında Wilhelm-Bader Kongresinde masonlar İllüminati ile birleştiklerinden, bu târih masonlar için de önemlidir.

Kartal’ın ağzındaki “*E PLURIBUS UNUM*” yazısı da, birçokları arasında bir tâne demektir ki, Tevrat’ta kullanılan seçilmişlik, tanrıoğlu ayrıcılığının simgelenmesidir. Kartalın gövdesindeki 7 dikey çizgi, “Kutsal Şamdan” ve 7 kiliseyi (Efes, İzmir, Bergama, Akhisar, Salihli, Alaşehir ve Pamukkale) simgeler. Amerikan parası değil, Siyonizm’in para birimi ve kimlik kartı olan dolardan TL’ye geçmenin mânâsının ne kadar büyük olduğu anlaşılmaktadır artık. Sömürgecilerin dost olmadığını beyan buyurur Rabbimiz (cc): **“Ey inananlar! Yahudi ve hristiyanları dost edinmeyin. Onlar birbirlerinin dostlarıdır. Sizden kim onları dost edinirse, kuşkusuz o da onlardandır. Şüphesiz Allah, zâlimler topluluğunu doğruya iletmez.” (Mâide, 51) Dostumuz kim? “Sizin dostunuz yalnız ve yalnız Allah, O’nun Rasûlü ve namaz kılan, rükû etmiş haldeyken zekât veren mü’minlerdir.”³**

Şimdi taşı gediğine koyma zamânı gelmiştir. Halkı Müslüman olan devletler bir araya gelmek mecbûriyetindedir.

---

3 Mâide, 3/55.

Uluslararası İlişkiler

Hirakl, Mukavkıs vs. gayr-i müslim melikleri mektupla İslâm'a dâvet eden Resûlullâh (sav), uluslararası ilişkiye en güzel örnektir. Kâfirlerin hidâyetini istemek zâten O'nun (sav) ahlâkıydı. Uhud'da, Taif'te hidâyet temennîsinde bulunmadı mı? Anaya babaya, yakın akrabâya, konu komşuya, mahlûkâta şefkati bize öğreten Efendimiz Aleyhissalât u Vesselâm hemcinsine iltifâtı tavsiye eder. Kâfirin kusuruna, münâfiğın nifâkına, âsînin isyânına öfkenin dışında, yaratılanı Yaratan'dan dolayı sevme ahlâkını öğretir. Ebû Cehillerin inat ve küfrüne gılgat ve şiddetle, mü'minlere şefkat ve merhametle muâmeleyi haber verir. Hep birlikte Allah Teâlâ'nın ipine sınımsız tutunmayı emreder bize Kur'ân-ı Kerîm.

İslâm kardeşliğinin kopmayan sağlam bağı Kur'ân-ı Kerîm'dir. Temelinin harcı da îmandır. Müslüman olmayanlarla ilişki aynı vatanda aynı havayı teneffüs etmenin gereği, hidâyetlerini talep etmektir. İrk, renk, bölge İslâm kardeşliğinin temel ilkeleri değildir. İrk ve desen farkı doğal yapıdır. Üstünlük takvâdadır. Sağdan ve soldan gelen haberleri kılı kırk yararcasına tetkîk edip îman kardeşliğini

bozmamaktır. Taraflar arasında barış sağlamak kardeşliğin en mühim şartlarından. Barış ve adâlet mükellef olduğumuz sorumluluğumuzdur. Hâlık sıfatından dolayı insanlar ihtirâma lâyıktır. Bu sebeple birbirlerini küçük düşürecek tavırlar Kitâb-ı Kerîm’imizde yasaklanmıştır. Müslümanlar arasında, zihin dünyâlarında birbirlerine karşı ön yargılı olmamaktır. İslâm kardeşliği farz bir tâattir. Birbirlerinin gyibetini etmeyen, insanlara faydalı olandır.

Müslümanız demek pratiğe dökülmedikçe bir anlam ifâde etmez. Çünkü seven sevdiğini Allah için sever. Efendimiz Aleyhissalât u Vesselâm Medîne’de evvelâ Müslümanlar arasında kardeşlik tesis etmiştir. **“Birbirine karşı muhabbet ve merhamette, mü’minler bir vücut gibidir. Vücûdun bir yeri rahatsız olunca, bütün vücut rahatsız, uykusuz kalıp onun tedâvîsi ile meşgûl olduğu gibi müslümanlar da birbirlerine yardıma koşmalıdır.”**¹ **“Ey insanlar, sizi ve sizden öncekileri yaratan Rabbinize kulluk edin ki (azâba uğramaktan) sakınasınız (kurtulasınız).”**²

İnsanın şahsındaki fırtınayı Rabbimiz (cc), Bakara Sûresi’nin 21. âyetiyle durdurur: **“Ey insanlar, sizi ve sizden öncekileri yaratan Rabbinize kulluk edin ki (azâba uğramaktan) sakınasınız (kurtulasınız).”**³ Kötülüğün kaynağı olan nefis ile, Allah Teâlâ’dan üflenen rûhun anlaşmasıyla huzur temin edilir. Yahya b. Muaz (ra) şöyle der: Her kim Allâhu Teâlâ’ya kulluk, hizmet etmekle mutlu olursa, bütün varlıklar da ona hizmet etmekten mutluluk duyar. Kimin de gönlü Allah ile huzur bulur, mutlu olursa, onu gören herkesin gözü ona bakmakla mutlu olur.

1 Buhârî, Edeb, 27; Müslim, Birr, 66.

2 Bakara, 2/21.

3 Bakara, 2/21.

Ailede kopan vâveylâ, sükûnunu Kitâb-ı Kerîm’de bulur. “Ey îmân edenler, gerek kendilerinizi, gerek âilelerinizi öyle bir ateşden koruyun ki onun yakacağı insanla taşdır. (O ateşin) üzerinde iri gövdeli, sert tabiatlı melekler vardır (me’murdur) ki onlar Allâh’ın kendilerine emrettiği şeylere aslâ isyân etmezler. Neye de me’mur edilirlerse yaparlar.”⁴ Peygamber Efendimiz’in (sav) “Zevcenizden herhangi bir fenâlık görürseniz ondan nefret etmeyiniz. O zaman ona daha başka, daha güzel, daha iyi sözler söyleyiniz.” (Müslim) tavsiyesine uyarız. Bâzı durumlarda kalbi eşinden soğuyan kişi de “Onlara hoşça, güzelce muâmele edin. Şâyet onlardan nefret edecek olursanız (tahammül edin). Belki Allah sizin nefret ettiğiniz şeyi büyük hayırlarla donatmıştır.”⁵

Konu komşu ve bütün halk, huzûru şu Âyet-i Celîle ile sağlar: “Bir sadaka vermeyi yâhud iyilik yapmayı veyâhud da insanlar arasını düzeltmeyi emreden(ler)inki hâric, onların aralarındaki gizli gizli konuşmalarının çoğunda hiçbir hayır yoktur. Kim bunları sırf Allâh’ın rızâsını kazanmak için yaparsa, yakında ona büyük bir mükâfât vereceğiz.”⁶ “Mü’min, geçimi güzel olan kişidir. Geçimsiz kişide hayır yoktur.”⁷ “Nîmete kavuşmuş olanlardan, tevâzu gösterene ve kendini hep kusurlu bilene, helâliden kazanıp hayırlı yerde sarf edene, fıkıh bilgileri ile hikmeti birleştirene, helâle harâma dikkat edene, fakirlere acıyana, işlerini Allah rızâsı için yapana, huyu güzel olana, kimseye kötülük yapmayana, ilmi ile amel edene ve malının fazlasını dağıtıp, lafının fazlasını saklayana müjdeler olsun.” (Taberânî)

4 Tahrîm, 66/6.

5 Nisâ, 4/18.

6 Nisâ, 114.

7 Ahmed b. Hanbel, Müsned, 2/400, 5/225.

Şahsında ve etrâfındaki insanlarla güzel geçinmeyen, âlemde huzûrun temini olamaz. Temeli sağlam olmayan binâ ayakta duramaz. Yapı taşları mükemmel olmayan kurumlar, erinde geçinde yok olmaya mahkûmdur. Efendimiz (sav)'in devrine asr-ı saâdet denmesi, ashâbın semâdaki yıldızlara benzetilmesindedir. Bin yıl ecdâdımızın barışın sembolü olması, ordu, medrese ve dergâh üçlüsüne bağlıdır.

“Allah, gökleri ve yeri yaratandır, üstten (bulutlardan) su (yağmur) indirip onunla size rızık olarak türlü mahsûller, meyveler çıkarandır, emr (ve izn-i ilâhî)si ile gemileri denizde yürümek için size râm edendir, akarsuları da yine size, sizin (fâidenize) müsehhar kılandır.”⁸ Kâinât emrine verilen ins ve cinnin vazîfesini de şu şekilde bildirir: **“Ben cinleri de, insanları da (başka bir hikmete değil) ancak bana kulluk etsinler diye yaratdım.”**⁹ Buhârî'nin Sahih'inde geçen hadiste Hz. Peygamber (sav) kendisine verilen özel şeylerden bahisle şöyle buyurur: **“...Yer(yüzü) Bana temiz, temizlik sebebi ve mescid kılındı. Onun için kim olursa olsun namaz vakti gelip çatmış ise bulunduğu yerde namazı kılıversin...”**¹⁰ **“Mûsâ kavmine dedi ki: Allah'tan yardım isteyin ve sabredin. Yeryüzü muhakkak ki Allâh'ındır. Kullarından dilediğini ona mîrasçı kılar ve âkıbet müttakîlerindir.”**¹¹ **“Andolsun ki; Zikir'den sonra Zebur'da da yazdık ki: Yeryüzüne ancak sâlih kullarım vâris olur.”**¹²

Yaratılışa uygun evrensel bir din olan İslâm tek doğrudur. Habîbullâh (sav) de bu gâyeyle gönderilmiştir. **“O,**

8 İbrahim, 14/32.

9 Zâriyât, 51/56.

10 Buhârî, Salât, 56

11 A'raf, 7/128.

12 Enbiyâ, 21/105.

peygamberini hidâyetle ve hak dîn ile gönderendir. (Bu da onu (o hak dîni) diğer bütün dîn(ler)e gâlib kılmak için(dir). (Senin bu sûretle gönderildiğine) tam şâhid olarak da Allah yeter.”¹³ Rabbimiz bize: “Fitne ortadan kalkıncaya ve din tamâmen Allâh’ın oluncaya kadar onlarla savaşın! (înkâra) son verirlerse şüphesiz ki Allah onların yaptıklarını çok iyi görür.”¹⁴ emrini verir.

İslâm hayâtın her alanını kapsar. “Sana da (Ey Muhammed) geçmiş kitapları tasdîk eden ve onları kollayıp koruyan Kitâb (Kur’ân)ı hak ile indirdik. Onların aralarında Allâh’ın indirdiği ile hükmet. Onların arzu ve heveslerine uyararak, sana gelen haktan sapma.”¹⁵

Medîne’de İslâm devleti kurulurken Mekke’de dâvet başladı. Üç senesi gizli, geriye kalanı açıktan devâm etti. Peygamberimiz (sav): “*Nefsim elinde olan Zât’a yemîn ederim ki, ya iyiliği emreder ve kötülükten nehyedersiniz, yoksa Allah Teâlâ size azab gönderir. Sonra Allah Teâlâ’ya yalvarırsınız lâkin duânız kabûl olmaz.*”¹⁶

Yanlış düşüncelerin açtığı yaralar anlatılır. Bir kısmını zengin, bir kısmını fakir düşüren maddeciler, şekil ve biçime göre hareket edenler, emeğinin hakkını vermeyen zâlimler ortaya konur. Yüce dînimizin bu hastalıklara bulduğu çâreler sunulur. İslâm’da adâlet; hukuk önünde herkese eşit davranmak, kültür, bilgi ve mevki farklılıklarından dolayı insanlara başka başka davranmamak demektir. Âdil Halîfe Hz. Ömer’in (ra) hilâfeti döneminde ashâbdan Übey b. Ka’b

---

13 Fetih, 48/28.

14 Enfâl, 8/39.

15 Mâide, 5/48.

16 Tirmizî, Fiten,9.

ile aralarında bir konuda anlaşmazlık meydana gelmiş ve bu anlaşmazlığı çözmek üzere o dönemin Medîne kadısı olan Zeyd b. Sâbit'e gitmişlerdi. Kadı olan Zeyd hemen devlet başkanı olan Hz. Ömer'e karşı saygılı davranıp ona oturması için yere bir minder sermişti. Fakat âdil insan Hz. Ömer bu davranış karşısında şöyle demişti:

“İşte bu davranışın, şimdi vereceğin hükümde yaptığın ilk adâletsizliktir. Ben dâvâcıyla berâber aynı yerde oturacağım.” “Hiçbir milletin diğerine üstünlüğü yoktur. Üstünlük ancak takvâ iledir.” [İbni Neccar] “Rabbiniz de birdir, babanız da birdir. Dîniniz ve Peygamberiniz de birdir. Arabın Acem, Acemin de Arab üzerinde bir üstünlüğü yoktur. Yine kızılın kara üzerine, karanın da kızıl üzerine üstünlüğü yoktur. Hiçbir milletin diğerine üstünlüğü yoktur. Yalnız takvâ bakımından biri diğerine üstün olur.” (Ramuz- İbni Neccar)

Her hususta en mükemmel olan Efendimiz'e (sav) uyulur. **“Andolsun ki Resûlullâh'da sizin için, Allâh'ı ve âhîret gününü umar olanlar ve Allâh'ı çok zikredenler için güzel bir (imtisal) numûne vardır.”**¹⁷ Yabancı ülkeden gelenlerin emniyet içinde olmaları tavsiye edilir dînimizde. **“Eğer müşriklerden biri senden emân dilerse emân ver. Tâ ki Allâh'ın kelâmını dinlesin. Sonra onu emîn olduğu yere kadar ulaştır.”**¹⁸ İbn Kesîr bu âyetin tefsirinde, yabancı bir ülkeden gelen elçinin, görevini yerine getirebilmesi için dokunulmazlık vasfının olması gerekir der. Peygamberimiz (sav) **“elçiye zevâl olmaz”** anlayışını uluslararası ilişkilerde egemen kılar. Devleti temsîlen yapılan siyâsal, ekonomik ve kültürel münâsebetleri elçiler vâsıtasıyla gerçekleştirir.

---

17 Ahzâb, 33/21.

18 Tevbe, 9/6.

Mü'minler arası birlik temin edilir. **“Allâh’a ve Resûlü’ne itâat ediniz. Birbirinizle çekişmeyiniz. Sonra korku ile zaafa düşersiniz, kuvvetiniz gider. Bir de sabrediniz. Allah sabredenlerle berâberdir.”**¹⁹

Bediüzzaman (rha), “İmanlarından kaynaklanan samîmî sevgilerinden ve ihlâslarından dolayı, aynı bir fabrikanın çarklarının bir araya gelerek büyük bir güç oluşturması gibi mü'minler de birbirlerine olan sevgi ve bağlılıklarıyla sarsılmaz bir mânevî kuvvet oluşturmaldırlar” der.

Mü'minler düşmanlarına karşı, savunmada, enerjide, doğal kaynaklarda, kardeş olmada bir güç oluşturmaldır. **“O halde, onlara karşı toplayabildiğiniz kadar kuvvet ve at/binek hayvanı hazır edin! Ki bununla hem Allâh’ın ve sizin düşmanınız olan bu insanları, hem de sizin bilmediğiniz ama Allâh’ın bildiği başkalarını yıldırıp caydırabilesiniz; (ve bilin ki) Allah yolunda her ne sarf ederseniz size bütünüyle ödenecek ve size haksızlık yapılmayacaktır.”**²⁰ “Kuvvet hazırlamak” gâyenin gerçekleşmesini sağlayacak genel hükümdür; “at beslemek” ise sâdece bir örnektir. Türkiye’nin bor mâdenini, Türkmenistan’ın doğal gazını ve sâir ülkelerdeki yer altı ve yer üstü kaynaklarını çalıştırmak demektir. İhtiyaç içinde olanları koruyup gözetmeyi ve yardımlaşmayı emreden dînimiz, fakir ülkeleri kalkındırmayı bize öğütler. **“İmân edenlerin mallarında, ihtiyaç içinde olanlar için bir pay vardır.”**²¹

---

19 Enfâl, 8/46.

20 Enfâl, 8/60.

21 Zâriyât, 51/19.

lke Savunması

Dîn-i Mübîn'in müsâade ettiği hususlardaki savunmaya meşr müdâfaa denir. Dînimiz hangi konularda müdâfaa hakkı tanır:

- 1- Mal.
- 2- Can.
- 3- Nâmus.

İslâm hukûkunda, ölçüler dâhilinde kişi kendini korur. Zâten hakların devlet eliyle korunması îcâb eder. **“Haklı bir sebep olmadıkça Allâh'ın dokunulmaz kıldığı cana kıymayın. Bir kimse haksızlıkla öldürülürse velîsine yetki verdik; ancak o da öldürme husûsunda haksızlığa sapsın; çünkü o, yeterince yardıma mazhar olmuştur.”**¹

Kan dökme ve cana kıyma noktasında, yetkili organların gözetiminde gerçekleştirebileceği ifâde edilmiştir.

“Müslümanın kanı, ırzı ve malı diğer müslümana haramdır.” buyurur Efendimiz (sav). **“Bir kimse size ne**

1 İsrâ, 17/33.

amaçla saldırmışsa, siz de aynı şekilde karşı saldırıda bulunun.”² Hadîs-i şeriflerde: “Kim, canı (nefs) uğrunda ölürse şehittir, kim nâmusu (âilesi) uğrunda ölürse şehittir, kim malı uğrunda ölürse şehittir.”³

Başkasının hakkını korumada Efendimiz (sav) şöyle buyurur: “**Kim bir kötülük görürse, onu eliyle değiştirsin. Şâyet eliyle değiştirmeye gücü yetmezse, diliyle değiştirsin. Diliyle değiştirmeye de gücü yetmezse, kalbiyle düzeltme cihetine gitsin ki, bu îmânın en zayıf derecesidir.**”⁴ İslâm âlimleri, genel anlamda olmak üzere, kötülükleri el ile değiştirmenin yöneticilerin, dil ile değiştirmenin âlimlerin; kalb ile değiştirmenin de bunlara güç yetiremeyen zayıfların, avâmın görevi olduğunu söylerler. Her seviyedeki müslümana düşen görev ifâde edilmiş olur. Mü’minin hayırhah olduğu âyet-i celîle’de şu şekilde beyan buyrulur: “**Siz, insanlar için ortaya çıkarılmış en hayırlı ümmetsiniz. İyiliği emredersiniz, kötülükten alıkoyarsınız ve Allâh’a inanırsınız. Ehl-i kitap da inanmış olsalardı elbette onlar için hayırlı olurdu; içlerinden inananlar da var, fakat çoğu yoldan çıkmıştır.**”⁵ Peygamberimiz (sav): “**Kim kardeşinin nâmusunu korursa Allah da kıyâmet gününde onun yüzünü Cehennem ateşinden korur.**”⁶

Meşrû müdâfaada asıl gâye, cezâlandırmak değil, onun bir kötülük yapmasına mânî olmaktır. Meşrû müdâfaa, zarûretten dolayı câizdir.

---

2 Bakara, 2/194.

3 Tirmîzî, Diyât, 21.

4 Müslim, Îmân, 78.

5 Âl-i İmrân, 3/110.

6 Tirmîzî, Birr, 20.

İnsanın üzerinde doğup büyüdüğü, yaşadığı bir ülkesi vardır. İslâm'a göre vatan, İslâm otoritesinin ve hükümlerinin uygulandığı yerdir. Bir yabancı dahi toprağı, vatani hacmine göre ölçmüyor. “Bir memleketin saha bakımından büyüklüğü onun gerçek büyüklüğünü ifâde etmez ve bir milleti millet yapan arâzîsi değildir.” Thomas Henry Huxley

Vatana olan sevgi çokça dillendirilmiştir:

“Benden eyerimi isteyin vereyim, atımı isteyin vereyim, çadırımı isteyin vereyim, fakat vatanımdan hiç kimse bir karış toprak istemesin vermeme, veremem.” Mete Han

Hz. Ali (ra) vatana ihânetin cürmünü belirtir: “Şahsınız kötülük eden bir düşmanı affediniz, lâkin vatanınız ve milletinize kötülük eden bir kimseyi, aslâ affetmeyiniz.” Vatani korumanın önemini Mehmet Akif Ersoy “Sâhipsiz olan vatanın batması haktır, sen sâhip olursan, bu vatan batmayacaktır” diye belirtir. Abdülhamîd (rh.a) toprak isteyen rezil bedbahta şu cevâbı verir: “Bir karış dahi olsa vatan toprağını satmam, zîrâ bu vatan bana değil milletime âittir. Milletim de bu toprakları ancak aldığı fiyata verir. Çünkü bu topraklar kanla alınmıştır, kanla verilir.” Mekke’den çıkmak zorunda bırakılan Hz. Peygamberimiz (sav) “**Vallâhi sen Allâh’ın yarattığı yerlerin en hayırlı, Allah katında en sevgili olanısın. Senden çıkarılmamış olsaydım çıkmazdım. Bana senden daha güzel, daha sevgili yurt yoktur. Kavmim beni, senden çıkarmamış olsaydı çıkmaz, senden başka bir yerde yurt yuva tutmazdım**” buyurmuştur. Cenâb-ı Hakk Habîbini hiç mahzûn kor mu? “**Kur’ân’ı sana farz kılan Allah, şüphesiz seni dönülecek bir yere döndürecek**tiir.”⁷ Bir tefsîre göre döneceği yerden maksad Mekke’dir.

7 Kasas, 28/85.

Vatan; inancın egemen olduğu bir yurttur. İslâm hayâtın her yönünü içine alır. Bu sebeple vatani belirli sınırlar içerisinde değerlendirmiştir.

Peygamber Efendimiz (sav) Medîne'ye hicret ettiklerinde Yahudilerle yapmış oldukları anlaşma maddesi şudur: “Ortak vatanları olan Medîne'ye bir saldırı olursa berâber savunma yapacaklar.” Vatanına bir müslüman devlet dahi saldırırsa, onu korumak dînî bir emirdir.

“Bu vatan toprağın kara bağrında, sıra dağlar gibi duranlarındır. Bir târih boyunca, onun uğrunda, kendini târihe verenlerindir.”

Orhan Şaik Gökyay

Ülke savunmasında Efendimiz (sav) farklı görüşte olanları bir araya getirdi, “**Vatanımızı muhâfaza edelim.**” buyurdu. Ülke böylece koruma altına alındı.

Âkifin (rh.a) “Şühedâ fıskıracak toprağı sıksan şühedâ.” dediğı vatanımızın her türlü tehlikeden kurtulması için bir araya gelmekten, birlik ve berâberlik temin etmekten başka bir çâre yoktur. 72,5 milletten meydana gelen İstanbul; Osmanlı'nın, ecdâdımızın salâbetini, güç ve kuvvetini, îman ve ahlâkını, adâlet ve hakka riâyetini görünce şu sözü söylüyordu: “Kardinal şapkası görmektense Osmanlı serpuşunu görmek yeğdir.”

Biz; îtikâdımız ehl-i sünnet vel-cemâat, Peygamberimiz (sav) ve Ashâb-ı Güzîn'in yolunda oldukça, ibâdetimiz mezheb imamlarına uydukça, ahlâkımız, ahlâk-ı Muhammedî'ye (sav) muvâfık düştükçe güçlüyüz kuvvetliyiz.

Gücümüz fânîlerden değil bâkî olan Cenâb-ı Hakk'dandır. “**Kuvvetli mü'min zayıf mü'minden üstündür.**” Hadîs-i

Şerîfi'ndeki kuvveti; siyâset-i âdilede, ekonomide, sanâyide, teknolojide, eğitim ve savunmada gösterdikçe bu bilek bükülmez. Renk, ırk üstünlüğündeki kıymet “takvâ”, Allah Teâlâ korkusunda arandıkça ülke talân olmaz. Değişik grubların hepsi birbirini kucaklar, rahmet-i ilâhî de sağanak sağanak yağar. Birlikten güç ve kuvvet doğar.

Uzlaşma

İnsanlar, aynı havayı teneffüs, aynı vatanda yaşamak sûretiyle anlaşır. Mü'minler, îman ve uhuvvetle kaynaşır. Allah Teâlâ için dost olanlar, ihsan mertebesiyle sevişir. Fakîre, yoksula, düşküne ikrâm eder. Pişirdiği çorbanın suyuna yaptığı ilâveyle, konu komşuya verir. Uzak diyarları hatırlar, Arakan'da yakılan mü'mini, Burma'da kesilip et yemeği yapılan kardeşini, Doğu Türkistan'da vs. yerlerde zulme uğrayanları düşünür.

Gıyâben de uzlaşır kişi. Hiç tanımadığı, hayatta görüşmediği kimseye “*sana içim ısındı*” der. Ruhlar askerler gibidir. “*Ruhlar âleminde anlaşılanlar bu âlemde de anlaşır.*” Bir âh çekip, “**ihvânımı özlüyorum**” buyurur Fahr-i Kâinat (sav). “*Sıla nâmında biri gelecek*” diye İmâm-ı Rabbânî (ks)'a işâret eder. “*Benimle Âdem (as), Ben de İmâm-ı Âzam'la iftihar ederim*” kelâm-ı Nebvî'leriyle Numan bin Sabit'i (ra) kasteder. Uykusundan kalkarken “Yâ Resûlallâh” diye feryâd edenler bir ses duyar Nebiy-i Ekrem'den (sav) “**sen benim evlâdımsın**” diye, rûhen irtibat kurar O'nunla.

Hayvânât da hasretlik duyar O'na. Mağarada yıllar öncesi geleceğini duyan yılan, yüzüne hasretle dilberin, Sıddîk (ra)'ın ayağını sokar. Hurma kütüğü, ayrılığın ızdırâbiyla inler. Deve de eşğinde can verir, Resûlullâh (sav) bu cihandan gitti diye.

Kalbde oluşan muhabbetle, gözü gözünden, eli elinden ayrılmadan afva mazhariyyet, sadaka mesâbesinde olan tatlı kelâm, öğüt ve nasîhat, hastayı ziyâret, cenâzeye iştirakle, kardeşlik akdiyle sağlarlar uzlaşmayı.

“O gece Sen'din gelen Yâ Resûlallâh” diyen aşklar Fenâ fi'r-resûl; Esmâ ve Efâl tecellisine erenler Fenâ fi'llâh; altı aylık mesâfeyi yürürken, kırk gün kaldığında *“şeyhimin kokusu geliyor”* diyenler Fenâ fi's-şeyh olmakla elde ederler makamda uzlaşmayı.

Hakk Teâlâ'ya karşı sorumluluğunu bilen, âilesini İslâm terbiyesiyle eğiten, çevresini gözeten, mahlûkâta şefkat nazarıyla bakan, kâmil bir şahsiyyetle temin eder uzlaşmayı.

Uzlaşmaya işâret eden yazıları şu şekilde okuruz: *“Huzur İslâm'da.”* Dilek ve temennîmiz, âdil devlet reisiyle halkın kaynaşması; hayatta olanları uyarmak için gelen Kitâb-ı Kerîm'le, Asr-ı Saâdet'in gelmesidir.

Kalkınmanın Esasları

Kalkınmaya esas Bakara Sûresi'nin 261. âyetidir: **“Mal-larını Allah yolunda harcayanların hâli yedi başak bitiren, her başakda yüz ‘tâne’ bulunan bir tek tohumun hâli gibidir. Allah kime dilerse ona kat kat verir. Allah, ihsânı bol olan, hakkıyla bilendir.”**¹ Suyu damıtmakla, havayı kirden arıtmakla, ısı ve ışıktan, enerji kaynaklarından yararlanmakla, toprağı işlemekle her türlü faydalı kalkınma sağlanır. İbâdetle bire on, yediyüz, kat be kat sonsuz verilmesi, madde âleminde de aynen geçerlidir. Üretimin kalitesine göre mal kıymet kazanır.

Ürün ilgi çekmeli. Kullanım ömrü sahte olmamalı. İtibar görmeli. Hep bunların temeli insandır. İnancı sahih, ibâdeti dâim ve ahlâkı mazbut olmalıdır. Karakter zayıflığı hîle-ye, aldatmaya, yalan ve hırsızlığa götürebilir. Yüce dînimiz İslâm, *“İşini düzgün ve sağlam yapanı Allah Teâlâ sever.”*² hadîs-i şerîfiyle kalkınmanın çatısını, başarının sırrını verir.

1 Bakara, 2/261.

2 Beyhâkî, Şu'abu'l-İmân, 4/334.

Her alanda üstün olmakla birlikte, harb sanâyiinde de üstün olmalıyız. Cenâb-ı Hakk, Enfâl Sûresi'nin 60. âyetinde **“Onlara (düşmanlara) karşı gücünüz yettiği kadar kuvvet ve cihâd için bağlanıp beslenen atlar hazırlayın, onunla Allâh'ın düşmanını, sizin düşmanınızı ve onlardan başka sizin bilmediğiniz, Allâh'ın bildiği (düşman) kimseleri korkutursunuz. Allah yolunda ne harcarsanız size eksiksiz ödenir, siz aslâ haksızlığa uğratılmazsınız.”**³ buyuruyor. İnsansız Hava Aracı, Fırtına obüsü, uzun menzilli füze, güdümlü helikopter füzesi, millî gemi, arâzi aracı gibi vâsıtalarla sulhu temin edin. “Silm” kökünden ‘esenlik ve huzûru temin’ anlamına gelen İslâm'ı hâkim kılın.

Bu dünyâyâ ebedî yaşamak için gelmedik. Sonsuz hayâtın temini için, bu âlemde cihâd için varız. Babamız Âdem (as) ile Havvâ annemiz cennetten yeryüzüne, amansız düşmanla cihâd için indi. Mel'un yaşadıkça cihad mevcuttur. Kıyâmete kadar mühlet istediğine göre, içte nefis ve şeytan, dışta yoluna tâbi olanlarla cihad dâimîdir. Terörist kalmanıncaya kadar mücâdele: **“(Yeryüzünde) bir fitne kalmanıncaya ve dîn tamâmiyle Allâh'ın oluncaya kadar onlarla muharebe edin.”**⁴

Kalkınmada esâsın özünü, Tebuk seferi dönüşü Resûlüllâh'ın (sav) mübârek dilinden dökülen şu söz teşkil eder:

“Şimdi küçük cihaddan büyük cihâda dönüyoruz.” Sahabe hayret ediyor. Acaba cihâdın bundan daha büyüğü var mı?

“Evet, küçük cihaddan büyük cihâda gidiyoruz. O nefisle cihaddır.”⁵

---

3 Enfâl, 8/60.

4 Enfâl, 8/39.

5 Beyhâki, ez-Zühd, 1/165.

Sıddîk-i Âzam'dan bu zamâna kadar gelen meşâyih-i izam, kalkınmada esâsı beden ve rûhun gücü olarak tesbit buyurdu. “Kuvvetli mü'min, Allah nazarında zayıf mü'minden daha sevgili ve daha hayırlıdır.” Aslında her ikisinde de bir hayır vardır. Sana faydalı olan şeye karşı gayret göster. Allah'tan yardım dile, acz izhâr etme. Bir musîbet başına gelirse: “Eğer şöyle yapsaydım bu başıma gelmezdi!” deme. “Allah takdîr etmiştir. Onun dilediği olur!” de! Zîrâ “eğer” kelimesi şeytan işine kapı açar.”⁶ Nevevî (rh.a) “Kuvvetli mü'min” tâbirindeki kuvvetten murâdın “nefsin azîmet ve niyeti ve âhiret husûsundaki düşüncesi” olduğunu söyler.

Kalkınma sanâyide, yolda, köprüde, füzede, hava aracı, insansız hava aracı, hidroelektrik santrali vs.'de olur. Bu gelişmelerin yanında; Sultan Abdülhamid, Fatih, Yavuz ve Kânûnîler kalitesinde lider ve devlet adamı da yetiştirmeliyiz. İmâm-ı Âzam gibi müttakî âlimler, Nizâmül Mülk değerinde eğitimci, Cevdet Paşa ve Necib Fazıl gibi mütefekkir, Fuzulî gibi şâir, Mîmar Sinan gibi mîmar, Barbaros gibi denizci ve her alanda temeli tevhîd esâsına dayanan dâhiler ile kalkınırız. Temelimiz medresede ilim, dergâhlarda ahlâkî eğitimle ve şahsiyetli ordumuzla bin yıl ayakta durduk.

İzn-i ilâhî ile yılmaz ordumuza gece gündüz duâ da edelim. Yediden yetmiş Âl-i İmran Sûresi'nin son âyeti-ni yaşayıp murâbıt, cihâd eri olalım: “**Ey o bütün îmân edenler! Sabredin ve sabır yarışında düşmanlarınızı geçin ve cihâd için hazır ve râbitalı bulunun. Sınırlarda nöbet bekleyin (yurdunuzu çiğnetmeyin.) Allah'tan korkun ki felâh bulasınız.**”⁷

6 Müslim, Kader, 34/2664; İbn Mace, Sünen, 76; İbn Hibban, 5840.

7 Âl-i İmrân, 3/200.

